

Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen
24 toimeenpano alle 18-vuotiaiden rikoksen
tekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseen

Sisäinen turvallisuus

SISÄASIAINMINISTERIÖN JULKAISUJA 30/2013

SISÄASIAINMINISTERIÖ
Sisäinen turvallisuus

Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24
toimeenpano alle 18-vuotiaiden rikoksen tekijöiden
rikoskierteen ehkäisemiseen

Helsinki 2013

Sisäasiainministeriö
Monistamo
Helsinki 2013

ISSN 1236-2840
ISBN 978-952-491-885-5 (nid.)
ISBN 978-952-491-886-2 (PDF)

Tekijät (toimielimestä, toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Ankkuri- tai vastaavan moniviranomaistoimintamallin valtakunnallista käyttöönottoa valmisteleva työryhmä Puheenjohtaja, poliisitarkastaja Heidi Kankainen Sihteeri Nora Birkman, 1.9.2013 - 30.9.2013		Julkaisun laji Raportti	
		Toimeksiantaja	
		Toimielimen asettamispäivä 18.4.2013, SM013:00/2013	
Julkaisun nimi Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 mukaan alle 18-vuotiaiden rikoksenteleijöiden rikoskierteen ehkäisemiseksi otetaan käyttöön Ankkuri-malli, jota sovelletaan ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt. Toimenpiteen mukaan malli otetaan käyttöön koko maassa 2014 mennessä osana tulossuunnittelua ja sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellista toimeenpanoa.</p> <p>Sisäasianministeriö asetti 18.4.2013 Ankkuri- tai vastaavan moniviranomaistoimintamallin valtakunnallista käyttöönottoa valmistelevan työryhmän. Työryhmä on valmistellut tämän julkaisun ja poikkihallinnollisen toimeenpanosuunnitelman Ankkuri- tai vastaavien toimintamallien käyttöönottamiseksi koko maassa.</p> <p>Julkaisussa esitellään Ankkuri-mallia ja kuvaillaan mallin mukaista toimintaa erityisesti Kanta-Hämeen Ankkuri-mallin mukaisesti. Ankkuri-malli perustuu moniviranomaisyhteistyöhön, jossa eri viranomaiset työskentelevät yhdessä poliisiasemalla. Ankkuri-tiimi tekee ryhmänä tiivistä yhteistyötä tuoden ammattiosaamisensa ja taustaorganisaatioidensa tuen ja osaamisen tiimin käyttöön. Toiminnan tavoitteena on puuttua varhaisesti alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, selvittää nuoren asiakkaan kokonaisvaltainen elämäntilanne ja ohjata tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin ohjaaminen. Tavoitteena on myös puuttua nopeasti lähisuhde- ja perheväkivaltaan. Moniammatillisella yhteistyöllä pyritään lisäämään sisäistä turvallisuutta.</p> <p>Julkaisussa kuvataan myös Ankkuri-mallin hyötyjä ja siinä on katsaus valtakunnallisesta tilanteesta Ankkuri- tai sen kaltaisten mallien käytöstä. Tilannekuva perustuu poliisilaitoksille kesällä 2013 suoritettuun kyselyyn sekä aluehallintovirastoilta saatuihin tietoihin. Lisäksi on käytetty 30.9.2013 mennessä hankittua muuta lähdeaineistoa.</p> <p>Työryhmä jatkaa toimintaansa edistäen ja seuraten sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 toimeenpanoa.</p>			
Avainsanat (asiasanat) Moniviranomaisyhteistyö, ennalta estävä toiminta,			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-886-2 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäasianministeriön julkaisut ISSN 1236-2840		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-885-5
Kokonaissivumäärä 66	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus
Jakaja Sisäasianministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäasianministeriö	

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Arbetsgrupp som förbereder landsomfattande ibruktagande av Ankkuri- eller motsvarande flermyndighetsverksamhetsmodell		Typ av publikation Rapport	
Ordförande, polisinspektör Heidi Kankainen Sekreterare Nora Birkman, 1.9.2013 - 30.9.2013		Uppdragsgivare	
Publikation (även den finska titeln)		Datum för tillsättandet av organet 18.4.2013, SM013:00/2013	
Publikationens delar			
<p>Referat</p> <p>Enligt åtgärd 24 i programmet för den inre säkerheten införs Ankkuri-modellen för att förebygga en brottsspiral hos gärningsmän som inte fyllt 18 år. Den tillämpas med beaktande av de lokala och regionala förhållandena och den praxis som redan finns. Modellen införs i hela landet senast 2014 som ett led i resultatplaneringen och det regionala genomförandet av programmet för den inre säkerheten.</p> <p>Genom sitt beslut den 18.4.2013 tillsatte Inrikesministeriet en arbetsgrupp som förbereder landsomfattande ibruktagande av Ankkuri- eller motsvarande flermyndighetsverksamhetsmodell. Arbetsgruppen har förberett denna publikation och ett tväradministrativt åtgärdsprogram för ibruktagande av landsomfattande Ankkuri- eller motsvarande flermyndighetsverksamhetsmodell i hela landet.</p> <p>I publikationen presenteras Ankkuri-modellen och beskrivs samarbete i enlighet med modellen, speciellt i enlighet med Egentliga Finlands Ankkuri-modell. Ankkuri-modellen baserar sig på flermyndighetssamarbete, där olika myndigheter arbetar tillsammans på polisstationen. Ankkuri-teamet gör tätt samarbete., där alla ger sin arbetskunskap och bakgrundsorganisationers stöd och kunnande till teamets förfogande. Verksamhetens mål är att tidigt ingripa i minderårigas brottsliga beteende, genomgripande klarlägga den unga klientens livssituation och styra till ändamålsenlig hjälp och stöd. Som syfte är också att snabbt ingripa parrelations- och familjevåld. Med mångsidigt samarbete strävas det till att öka den inre säkerheten.</p> <p>I publikationen beskrivs också Ankkuri modellens fördelar och i den finns en översyn om det riksomfattande läget gällande Ankkuri-modellen eller likartade modellers bruk. Situationsbilden baserar sig på enkäten som sommaren 2013 riktades till polisinrättningarna samt på uppgifter erhållna av regionförvaltningsämbetena. Dessutom har övrigt källmaterial använts som är samlat före 30.9.2013.</p> <p>Arbetsgruppen fortsätter sin verksamhet befrämjande och uppföljande verkställandet av den inre säkerhetens program åtgärd 24.</p>			
Nyckelord Flermyndighetsverksamhet, tväradministrativ, preventiv verksamhet			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-886-2 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation ISSN 1236-2840		ISSN 1236-2840	ISBN 978-952-491-885-5
Sidoantal 66	Språk svenska	Pris	Sekretessgrad
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	7
2. Taustaa.....	9
3. Ankkuri-mallin esittely.....	12
3.1 Toiminnan tavoitteet	12
3.2 Moniammatillinen Ankkuri-tiimi.....	13
3.3 Ankkuri-mallin toimintamuodot	17
4. Ankkuri-mallin hyödyt	20
4.1 Yleistä	20
4.3 Esimerkki: Ankkuri-mallin kustannukset Hämeenlinnassa	28
5. Tilannekatsaus paikalliseen toimintaan	30
5.1 Poliisilaitokset.....	30
5.2 Aluehallintovirastot.....	36
5.3 Kunnat	39
6. Ankkuri-mallin käyttöönotosta.....	40
7. Toimeenpanosuunnitelma Ankkuri-mallin valtakunnalliseksi.....	42
LIITE 1: Muistilista paikallisesti Ankkuri-mallia käyttöönotettaessa.....	45
LIITE 2: Yhteistoimintasopimus	48
LIITE 3: Kanta-Hämeen Ankkuri-mallin palvelukuvaukset.....	49
LIITE 4: Ankkuri-mallin yhteensovittaminen muiden sisäisen turvallisuuden ohjelman mallien kanssa	58
Lähteet	63

Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä

1. Johdanto

Sisäisen turvallisuuden ohjelma "Turvallisempi huomina" (sisäasiainministeriön julkaisuja 26/2012) hyväksyttiin valtioneuvostossa 14.6.2012 ja sen sisältö muodostuu arjen turvallisuuden ongelmien ennaltaehkäisystä ja ratkaisuista. Keskeisimmät kotimaiset haasteet ovat syrjäytyminen ja yhteiskunnan jakautuminen. Ohjelma laadittiin laajan turvallisuuskäsityksen pohjalta ja se on poikkihallinnollinen.

Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 mukaan alle 18-vuotiaiden rikoksentekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseksi otetaan käyttöön Ankkuri-malli, jota sovelletaan ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt. Toimenpiteen mukaan malli otetaan käyttöön koko maassa 2014 mennessä osana tulossuunnittelua ja sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellista toimeenpanoa. Käyttöönottoa seurataan laatimalla raportti vuonna 2015. Tavoitteena on, että malli on käytössä koko maassa vuonna 2015. Sisäasiainministeriön lisäksi toimenpiteen toimeenpanosta ovat vastuussa Sosiaali- ja terveysministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, aluehallintovirastot, Poliisihallitus, paikallispoliisi ja paikalliset viranomaiset.

Valtioneuvosto hyväksyi 25.4.2013 periaatepäätöksen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategiasta. Sen tavoitteena on heikentää ja ennalta estää järjestäytyneen rikollisuuden toimintaedellytyksiä siten, että järjestäytyneen rikollisuus vähentyisi, eikä ilmiönä kehittyisi vakavampaan suuntaan. Strategisena linjauksena on järjestäytyneen rikollisuuden ennaltaehkäisy ensisijaisesti mm. vaikuttamalla rekrytoitumishalukkuuteen ja vähentämällä järjestäytyneeseen rikollisuuteen kuuluvien ryhmien ja niihin kuuluvien henkilöiden arvostusta. Rekrytoitumisessa nousevat esille erityisesti nuoret. Esimerkiksi Ankkuri-mallin kautta on mahdollista estää rikolliseen toimintaan ajautuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan strategian ensimmäisenä toimenpiteenä on laajasti syrjäytymisen estäminen. Siten voidaan ennaltaehkäistä pitkällä aikavälillä järjestäytyneen rikollisuuden piiriin rekrytoitumista. Lähtökohtana on, etteivät rikollisryhmät tai rikollinen elämäntapa ole vaihtoehto. Strategiassa mainitaan myös, että köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy on myös Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelman yksi painopistealue ja että

varmistetaan syrjäytymistä ehkäisevän Ankkuri-mallin toimintaedellytykset. Strategiassa tämän toimenpiteen päävastuullinen on sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäasiainministeriö osallistuu toimeenpanoon.

Sisäasiainministeriö asetti 18.4.2013 Ankkuri- tai vastaavan moniviranomaistoimintamallin valtakunnallista käyttöönottoa valmistelevan työryhmän, jonka tehtävänä on laatia toimeenpanosuunnitelma sisäisen turvallisuuden ohjelman (Turvallisempi huomina) toimenpiteen 24 toimeenpanemiseksi ja seurata toimeenpanosuunnitelman toteutumista. Työskentelyn tavoitteena on ehkäistä nuorten rikoskierteitä edistämällä sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 toimeenpanoa. Tämä tapahtuu laatimalla poikkihallinnollinen toimeenpanosuunnitelma Ankkuri- tai vastaavien toimintamallien käyttöönottamiseksi koko maassa sekä seuraamalla toimeenpanosuunnitelman toimeenpanoa.

Asettamiskirjeen mukaan työryhmän (myöhemmin Ankkurin levittämistä suunnitteleva työryhmä) toimikausi on 18.4.2013–31.12.2014. Työryhmän tehtävänä on:

- kartoittaa kansallinen nykytila Ankkuri- tai vastaavien nuorten rikoskierteen ehkäisemiseksi sovellettavien moniviranomaismallien käytössä,
- valmistella 15.9.2013 mennessä poikkihallinnollinen toimeenpanosuunnitelma Ankkuri- tai vastaavien paikalliset olosuhteet ja olemassa olevat käytännöt huomioonottavien toimintamallien käyttöön ottamiseksi koko maassa sekä
- seurata ja edistää sen toimeenpanoa.

Työryhmän puheenjohtajana toimii poliisitarkastaja Heidi Kankainen sisäasiainministeriön poliisiosastolta. Jäseniksi nimettiin apulaispoliisipäällikkö Mika Heikkonen Kanta-Hämeen poliisilaitokselta (varajäsenenään rikosylikomisario Pekka Kiiski), erityisasiaintuntija Hannele Häkkinen Kuntaliitosta (varajäsenenään pelastustoimen kehittämispäällikkö Jussi Rahikainen), kulttuuriasiainneuvos Immo Parviainen opetus- ja kulttuuriministeriöstä, poliisiylitarkastaja Jyrki Pelkonen Poliisihallituksesta (varajäsenenään poliisitarkastaja Vesa Tikkala), neuvotteleva virkamies Merja Söderholm sosiaali- ja terveysministeriöstä (varajäsenenään hallitussihteeri Heidi Manns-Haatanen) ja erikoissuunnittelija Jarkko Yliruka, Etelä-Suomen aluehallintovirastosta. Työryhmän sihteerinä toimi sosiaalityöntekijä Mari Kaltemaa-Uurtamo Riihimäen kaupungista 31.5.2013 asti, kunnes hän siirtyi toisiin tehtäviin. Tämän jälkeen hänet kutsuttiin työryhmään pysyväksi asiantuntijaksi. Työryhmän työskentelyä tuki korkeakouluharjoittelija Nora Birkman osallistumalla työryhmän työskentelyyn ja julkaisun laadintaan 1.6–31.8.2013.

Työryhmä päätti valmistella julkaisun, jossa esitellään Ankkuri-mallia, sen toimintaa ja toiminnan hyötyjä. Lisäksi julkaisussa esitellään tilannekatsaus Ankkuri- tai sen kaltaisten paikallisten mallien käytöstä valtakunnallisesti. Julkaisun laadinnassa työryhmä hyödynsi Poliisihallituksen poliisilaitoksille suuntaamaa kyselyä, jossa kartoitettiin poliisilaitoksilla käytössä olevat ennalta ehkäisevän työn toimintamallit. Julkaisuun liitettiin myös työryhmän toimeenpanosuunnitelma. Työryhmä jatkaa työskentelyä toimeenpanosuunnitelman mukaisesti toimimalla ja edistämällä asettamispäätöksen mukaisesti sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 toimeenpanoa ja valmistelemalla sisäisen turvallisuuden ohjelmassa mainitun seurantaraportin.

2. Taustaa

Sisäisen turvallisuuden ohjelman eräänä keskeisenä kokonaisuutena on nuorten turvallisuuden parantaminen. Pieni osa nuorista tekee suurimman osan nuorten tekemistä rikoksista. Nuoren rikoskierteen katkaisemiseksi ja hänen tarvitsemansa tuen saamiseksi tärkeää on viranomaisten oikea-aikainen ja kokonaisvaltainen arviointi nuoren tilanteesta sekä keskinäinen yhteistyö. Parhaiten se tapahtuu pysyvän moniviranomaisyhteistyöhön perustuvan toimintamallin avulla. Suomen Kuntaliiton selvityksen mukaan (Kallio-Saavela, M. et al., 2013) monipuolista tukea ja palveluja tarvitsevien nuorten kohdalla tärkeintä näyttää olevan yksittäisten palvelujen linkittäminen toisiinsa nykyistä koordinoitummin. Paikallistason yhteistyössä on tärkeää koota toimijaverkosto yhteen ja määritellä yhteistyöhön liittyvät prosessit, yhteistyötahot, vastuualueet ja työnjako, joiden puitteissa nuorta autetaan, tuetaan ja ohjataan tarvittavan avun piiriin.

Ankkuri-mallin tavoitteena on puuttua nuorten rikosentekijöiden toimintaan jo ennen kuin rikoskierre ehtii muodostua. Ehkäistään perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa puuttamalla tapauksiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sekä ohjaamalla perhe- ja lähisuhdeväkivallan osapuolet tarkoituksenmukaisen avun piiriin. Ankkuri-mallia sovelletaan ottaen huomioon paikalliset ja alueelliset olosuhteet ja jo olemassa olevat käytännöt.

Nuorella rikosentekijällä tarkoitetaan henkilöä, joka on rikosentekohetkellä 15–20-vuotias. Rikosoikeudellinen vastuu alkaa 15 vuoden iässä, mutta alle 15-vuotias on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Vahingonkorvausvastuu voi olla merkittäväkin. Sosiaaliviranomainen on pääsääntöisesti mukana alle 18-vuotiaiden tekemien rikosten esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä. Rikos voidaan myös sovitella. Lisäksi alaikäisen osalta voidaan myös ryhtyä lastensuojelullisiin toimiin, kuten avo- ja sijaishuoltotoimiin. Nuorten rikokset liittyvät usein vapaa-ajanviettoon, alkoholiin ja ikärajoja

koskeviin säännöksiin. He tekevät myös lähes puolet vahingonteosta. Myös moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, luvattomat käytöt, tuhotyöt ja ryöstöt ovat suhteellisen usein nuorten tekemiä. (Marttunen, M. & Salmi, V., 2009).

"Perheväkivaltaa on kaikki perheen sisällä tapahtuva, perheenjäsenen toiseen kohdistama fyysinen, seksuaalinen tai psyykinen väkivalta tai sen uhka. Esimerkkejä fyysisestä väkivallasta ovat mm. töniminen, repiminen, lyöminen, kuristaminen, silpominen jne. Seksuaalinen väkivalta on usein fyysistä: uhrin vastenmieliseksi kokemaan koskettelua, ahdistelua tai raiskaamista. Psyykkistä väkivaltaa on mm. huutaminen, pilkkaaminen, uhkaaminen, vähättely ja pelottelu. Se on myös rajoittamista, pakottamista, eristämistä tai kohtuutonta kontrollointia. Usein monet näistä muodoista esiintyvät samanaikaisesti tai vaihteittain: väkivalta on usein prosessi, joka etenee aalloittain ja kiihtyen." (Sisäasiainministeriö, 2001).

YK:n vuonna 2006 julkaiseman tutkimuksen (Pinheiro, S. P., 2006) mukaan Suomessa perheväkivaltaa kohtaa 61 000 lasta. Luvut ovat Euroopan korkeimpia. Ensi- ja turvakotien liiton tekemän haastattelututkimuksen mukaan vanhempien välistä väkivaltaa nähneistä lapsista noin kolmasosa joutuu itse kotona fyysisen väkivallan uhriksi (Oranen, M., 2001). Lastensuojelun Keskusliiton tutkimuksen mukaan joka kuudes (17 %) suomalainen hyväksyy ruumiillisen kurituksen kasvatukseen. Suhtautuminen ruumiilliseen kuritukseen on muuttunut kuitenkin yhä kielteisemmäksi. Vielä vuonna 1981 lähes puolet suomalaisista hyväksyi kuritusväkivallan käytön. (Sariola, 2012). Poliisin tietoon tuli vuonna 2012 5 900 (poikia 3 800 ja tyttöjä 2 100) lasten pahoinpitelyä (Tilastokeskus, 2013a). Tämä on kuitenkin vain osa kaikesta väkivallasta, jota lapset perheissä kokevat, näkevät tai kuulevat. Lapsiin kohdistuneita seksuaalirikoksia tuli poliisin tietoon 1600 tapausta vuonna 2012 (Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, 2013).

Tutkimukset (esim. Krug, E. G. et al. 2005) ovat osoittaneet, että lapsiin kohdistettu väkivalta aiheuttaa sekä välillisiä että välittömiä seurauksia lapselle. Lapsiin kohdistetun väkivallan aiheuttama terveyden heikentyminen muodostaa merkittävän osan maailmanlaajuisesta sairaustaakasta. Myös aikuisiän yleiset sairaudet ovat yhteydessä lapsuuden aikaisiin pahoinpitely- ja inestikokemuksiin. Monissa tutkimuksissa on todettu myös lyhyt- ja pitkäaikaisia mielenterveydellisiä vaikutuksia. Perheväkivallan ehkäisy ja estäminen osana nuorten kanssa työskentelyä, kuten Ankkuri-mallissa, on siis varsin perusteltua.

Lapsiperheiden palveluihin ja kouluterveydenhuoltoon tehtiin 1990-luvun laman aikana leikkauksia, jotka jäivät osittain pysyviksi. Joissakin kunnissa toiminta säilyi ennallaan ja toimenpiteitä jopa tehostettiin, kun taas suuressa osassa kuntia vähennettiin voimavaroja lapsiperheiden palveluista ja kouluterveydenhuollosta. Kunnissa, jotka leikkasivat 1990-luvulla eniten

kouluterveydenhuollosta, käytettiin lasten ja nuorten psykiatrisen sairaanhoidon palveluita 2000-luvun alussa enemmän kuin muualla. (Paakkonen, T., 2012). Kouluikäisten lasten asiakkuus lastensuojelussa ja mielenterveyspalveluissa on kasvanut 1990-luvulla lähes kaksinkertaiseksi (Stakes, 2002). Jatkuvat säästöpaineeet ovat johtaneet siihen, että jokainen sektori on priorisoinut oman toimintansa ja vartioinut sektorirajoja niin, ettei resursseja kulu jollekin muulle sektorille kuuluvien tehtävien

hoitamiseen (Toimiva lastensuojelu, 2013). Tämä on ollut omiaan vähentämään myös moniammatillisen yhteistyön edellytyksiä, vaikka sen hyödyt olisivat suuret.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuksesta (2012) ilmenee, että vuonna 1987 syntyneestä 60 069 henkilöstä joka viidennellä oli 21 vuoden ikään mennessä tilastoitu psyykenlääkkeiden käyttöä tai käyntejä psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa. Kaikkiaan noin 15 000:lla (26 %) oli merkintöjä rangaistusmääräys- tai rikosrekisterissä, ja oikeuslaitoksen tuomio oli tilastoitu noin 5000:lle ikäluokasta. Ikäluokasta oli ollut 1900 lasta (3,2 %) sijoitettuna kodin ulkopuolelle. Vuonna 1987 syntyneiden ikäluokka varttui 1990-luvun laman aikana, jolloin työttömyys ja taloudelliset vaikeudet kohtasivat huomattavaa osaa perheistä. Tutkijat toteavat tuolloin tehtyjen poliittisten päätösten heijastuvan tähän päivään. Lasten ja perheiden peruspalveluita karsittiin voimakkaasti ja ehkäisevästä työstä tingittiin. Neuvolan perhevalmennuksia karsittiin, lapsiperheiden kotipalvelut ajettiin alas ja koulujen ja päiväkotien resursseissa säästettiin. Kunnissa ei ole edelleenkään saatu ehkäisevää ja hyvinvointia tukevaa työtä lamaa edeltävälle tasolle, ja korjaavien palveluiden menot nousevat jatkuvasti. (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, 2012).

Ennaltaehkäisevä työ ja varhaisen tuen tarjoaminen on yhteiskunnalle taloudellisempaa kuin nuoren auttaminen vasta siinä vaiheessa, kun tilanne on riistäytynyt käsistä ja syrjäytymiskehitys on edennyt pitkälle. Tämä on tiedostettu jo pitkään ja poliisin, sosiaalitoimen (ml. lastensuojeluviranomaisten) ja koulujen yhteistyöllä onkin pitkät perinteet Suomessa. Viranomaisten välisen yhteistyön merkitys on korostunut erityisesti lapsiin ja nuoriin liittyvissä asioissa. Kiinteällä viranomaisyhteistyöllä syntyy keskinäinen luottamus ja vastuu yhteisistä asioista sekä asiakkaista.

Käytännössä yhdeksi moniviranomaisyhteistyön hyväksi toimintamuodoksi on todettu Ankkuri-malli, jonka tarkoituksena on puuttua varhaisessa vaiheessa lasten ja nuorten rikolliseen käyttäytymiseen ja perheväkivaltaan. Mallin avulla puututaan välittömästi elämänhallintansa kanssa vaikeuksissa olevan nuoren toimintaan, jotta nuoren elämä saadaan nopeasti oikeille raiteille. Mallin avulla katkaistaan rikoskierteitä ja ehkäistään syrjäytymistä. Ankkuri-malli hyödyntää eri viranomaisten osaamista ja samalla tehostaa kaikkien viranomaisten omien

tehtävien suorittamista. Poliisin näkökulmasta kyse on lähipoliisimaisesta lähestymistavasta tehokkaimmillaan. Myös muita vastaavia toimintamalleja tai yhteistyökäytäntöjä on sovellettu eri kunnissa.

Ankkuri-projekti käynnistettiin Hämeenlinnan seudulla varsinaisen Ankkuri-hankkeen yhteydessä vuosina 2004–2006, jolloin ryhdyttiin rakentamaan moniammatillista tiimityötä. Ankkuri-malli syntyi viranomaisten aloitteesta ja tarpeesta. Ajatuksena oli, että saumattomassa yhteistyössä alueellisesti toimien olisi mahdollista tehostaa viranomaistoimintaa ja eri interventioiden tehokkuutta ja välittömyyttä ongelmanuorten asioiden hoitamisessa. Vaihtoehtona oli, että sosiaalityöntekijät, terveydenhuolto, nuorisotoimi ja poliisi olisivat työstäneet nuorten asioita kukin tahoillaan. (Tie turvallisempaan huomiseen -julkaisu). Projektin tulokset olivat hyviä, ja Ankkuri-malli on nykyään vakiintunut Hämeenlinnan seudulla pysyväksi toimintamuodoksi. Vuosina 2009–2012 Ankkuri-malli levitettiin Forssan ja Riihimäen seuduille Sosiaalikehitys Oy:n vetämänä hankkeena. Kullakin seudulla Ankkuri-tiimit ovat rakentuneet alueellisista palvelutarpeista ja niille on muodostettu paikallisesti toimivat käytännöt. Ankkuri-tiimien kokoonpanot vaihtelevat: Forssan seudun tiimissä ovat toimineet poliisi, sosiaalityöntekijä ja osa-aikainen psykiatrinen sairaanhoitaja. Hämeenlinnan ja Riihimäen seuduilla tiimien kokoonpanoa on täydentänyt osa-aikainen nuorisotyöntekijä. (Kinnunen, R. ym. 2012). Tämän julkaisun pohjana käytetään Hämeenlinnan Ankkuri-mallia. Rikostorjuntaneuvosto valitsi Ankkuri-mallin Suomen edustajaksi Euroopan rikostorjuntakilpailuun vuonna 2012. Ankkuri-malli sai kilpailussa kunniamaininnan.

3. Ankkuri-mallin esittely

3.1 Toiminnan tavoitteet

Ankkuri-malli perustuu moniviranomaisyhteistyöhön, jossa eri viranomaiset työskentelevät yhdessä poliisiasemalla. Ankkuri-tiimi muodostuu poliisin, sosiaalityöntekijän, psykiatrisen sairaanhoitajan ja nuorisotyöntekijän muodostamasta ryhmästä, joista kaikki, poliisia lukuun ottamatta, ovat kunnan työntekijöitä. He tekevät ryhmänä tiivistä yhteistyötä tuoden kukin ammattiosaamisensa ja taustaorganisaatioidensa tuen ja osaamisen tiimin käyttöön.

Ankkuri-toiminnan tavoitteena on:

1. Varhainen puuttuminen alaikäisten rikolliseen käyttäytymiseen, nuoren asiakkaan kokonaisvaltainen elämäntilanteen ja avun tarpeen

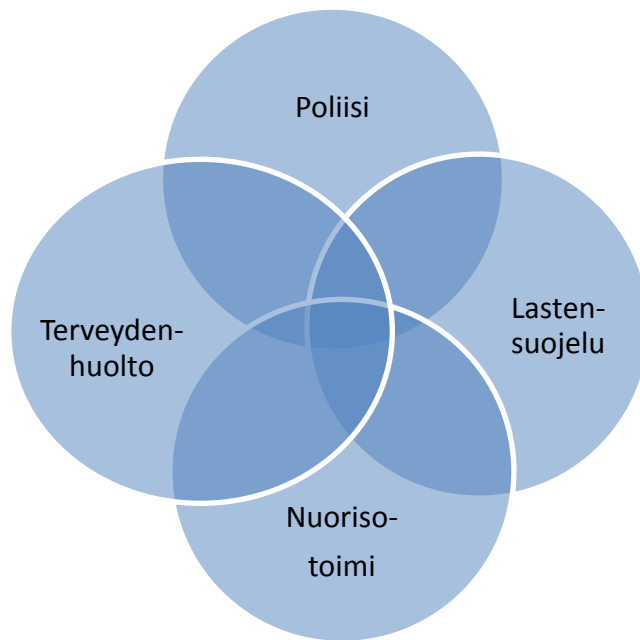
- selvittäminen sekä tarkoituksenmukaiseen avun ja tuen piiriin ohjaaminen.
2. Nopea puuttuminen lähisuhde- ja perheväkivaltaan sekä tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin ohjaaminen.
  3. Sisäisen turvallisuuden lisääminen moniammatillisella yhteistyöllä.

Moniammatillisen yhteistyön ansiosta nuori (ja perhe) kohdataan kokonaisvaltaisesti hänen tilannettaan tarkastellen. Ankkuri-tiimin asiakkaat saavat mahdollisimman kattavat palvelut "samalta luukulta". Poliisin selvittäessä nuoren tekemää rikosta Ankkuri-tiimin sosiaali- ja terveystyön ammattilaiset selvittävät nuoren kokonaistilannetta, myös perheessä. Samalla selvitetään, vaikuttaako taustalla suurempikin ongelmavyöhyke. Ankkuri-tiimin sosiaalityöntekijä, sairaanhoitaja ja nuorisotyöntekijä vastaavat asiakkaiden hoidon ja tuen tarpeisiin tekemällä alkuarvioinnin ja antamalla ensivaiheen tukea sekä ohjaavat heidät tarvittaessa jatkopalveluiden piiriin. Moniammatillisessa Ankkuri-tiimissä yhdistyy siis monen alan asiantuntemus ja tilanne tulee hoidetuksi kokonaisvaltaisesti samalla kerralla. Moniammatillisuuden hyödyt tulevat esiin erityisesti haastavissa, moniongelmaisten asiakkaiden tilanteissa, jolloin tiimin jäsenet tukevat toistensa työtä. (Kinnunen, R. ym. 2012).

3.2 Moniammatillinen Ankkuri-tiimi

Ankkuri-mallissa on tärkeää luoda paikallisiin olosuhteisiin, rakenteisiin ja toimintamuotoihin soveltuva tehokas toimintaprosessi. Sen kautta pystytään puuttumaan heti nuoren rikolliseen käyttäytymiseen, selvittämään nuoren asiakkaan kokonaisvaltainen elämäntilanne ja avun tarve sekä tarvittaessa auttamaan nuori asiakas tarkoituksenmukaisen avun ja tuen piiriin. Määritelty toimintaprosessi takaa Ankkuri-tiimin nopean reaktiokyvyn ja tavoitettavuuden akuutissa tilanteessa. Ankkuri-mallissa on kehitetty lähi- ja perhesuhdeväkivaltatapausten käsittelyä varten oma toimintaprosessi, jonka avulla varmistetaan väkivallan kierteen nopea katkaisu. Tapausten kumpikin osapuoli saa tarkoituksenmukaista ohjeistusta, neuvontaa ja jatkohoitoa.

Poliisi, sosiaalityö, terveydenhoito ja nuorisotoimi osallistuvat Ankkuri-mallissa käytännön toimintaan. Eri alojen ammattilaisten osallistuminen työskentelyyn varmistaa moniviranomaisyhteistyön kautta toiminnan kokonaisvaltaisuuden ja tehokkuuden. Työskentelyssä ollaan myös kiinteässä yhteydessä rikosten sovittelun ja seurakuntien toiminnan sekä muiden keskeisten tahojen kanssa.

Kuva 1: Ankkuri-mallin moniviranomaisyhteistyön osapuolet

Kanta-Hämeen Ankkuri-tiimin toimijoiden tehtävät

Seuraavassa on kuvattu eri toimijoiden tehtäviä erityisesti Hämeenlinnan Ankkuri-mallin mukaisesti. Huomioitavaa on, että paikallista Ankkuri-mallin käyttöönottoa suunniteltaessa eri toimijoiden tehtävät on tarkoituksenmukaista arvioida paikalliset olosuhteet ja rakenteet huomioiden.

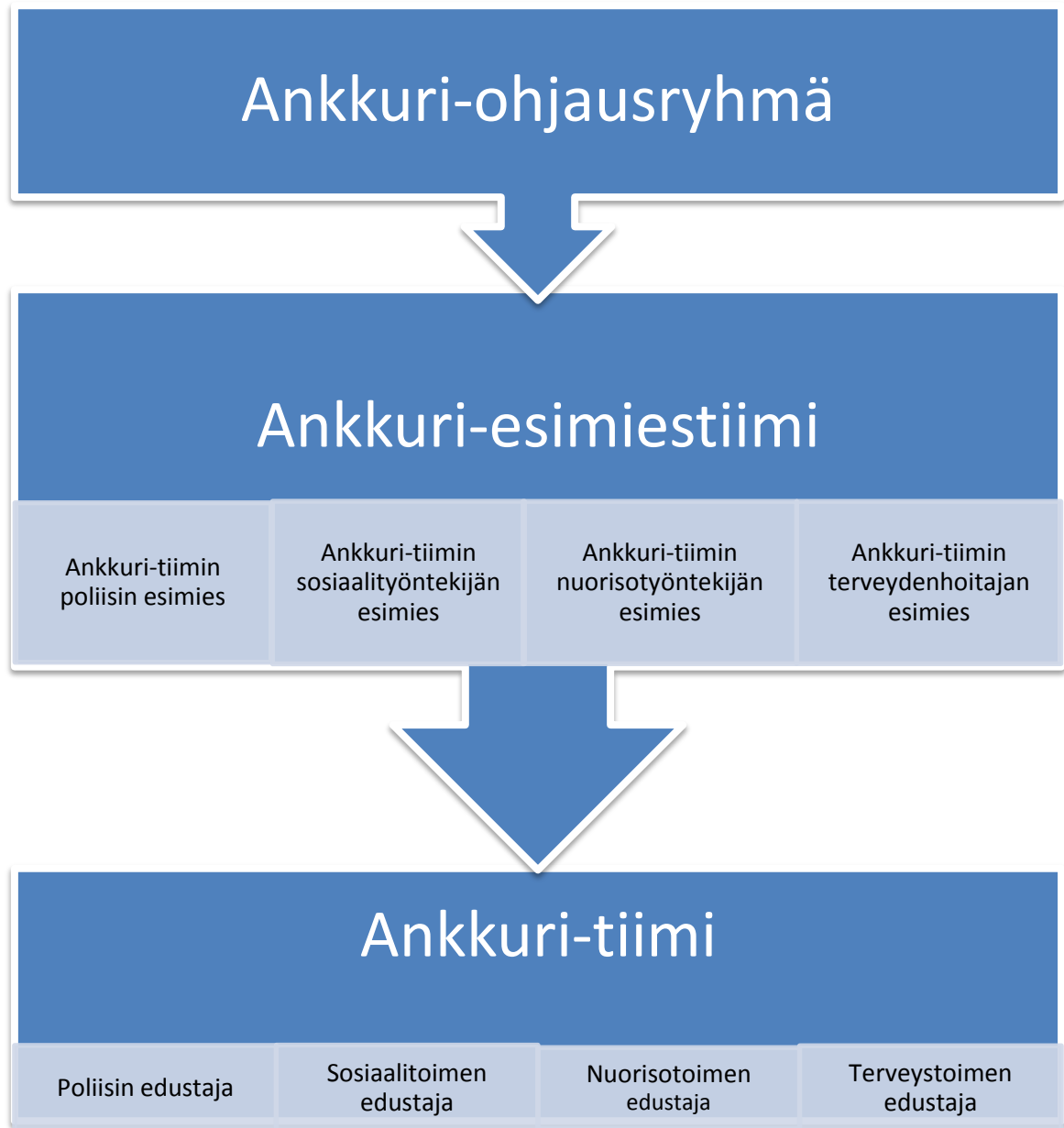
Poliisin tehtäviin kuuluu alaikäisten tekemien rikosten tutkinta. Näihin sisältyvät myös alle 15-vuotiaiden nuorten tekemien rikosten tutkinta ja nuorten puhuttelu. Ankkuri-tiimin poliisilla on erityisosaamista nuorten kohtaamiseen. Poliisin vastuulle kuuluu lisäksi resurssien mukaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvä etsivätyö ja tutkinta. Poliisi vastaa lisäksi koulu yhteistyöstä ja toimii tarvittaessa työparina lastensuojelutapaamisissa.

Sosiaalityöntekijän tehtäviin sisältyy lastensuojelutyö, johon kuuluvat muun muassa alaikäisten rikosentekijöiden sosiaalityön tarpeen arviointi- ja asiakastyön dokumentointi. Sosiaalityöntekijä on myös mukana perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa koskevassa toimintaprosessissa ja vastaa poliisilaitoksen sosiaalityöstä. Sosiaalityöntekijä toimii myös tarvittaessa alueen sosiaalityöntekijöiden työparina lastensuojelun jatkotyöskentelyssä sekä hoitaa tutkintavankien asioita.

Psykiatrinen sairaanhoitaja toimii sosiaalityöntekijän työparina alkuarvioinnissa ja lastensuojeluilmoitusten selvityksessä ja perhe- ja

lähisuuhdeväkivaltatapauksissa, joissa on lapsia. Lapsettomia pariskuntia koskevat perheväkivaltatapaukset psykiatrinen hoitaja hoitaa joko yksilötyöskentelynä tai poliisin työparina toimien. Psykiatrinen sairaanhoitaja arvioi nuoren ja hänen perheensä tilanteen, ja huolehtii siitä, että heidät ohjataan eteenpäin oikeanlaisiin palveluihin. Psykiatrinen sairaanhoitaja on arvokas osa Ankkuri-tiimiä, koska hän arvioi myös omalla asiantuntijuudellaan, alkuarvioinnin luontoisesti nuoren päihteidenkäyttöä ja mielenterveyden tilaa sekä mahdollista hoidon ja tuen tarvetta. Psykiatrisen sairaanhoitajan tehtäviin kuuluu myös yksilöasiakkaista huolehtiminen. Tarvittaessa psykiatrinen sairaanhoitaja huolehtii mahdollisuuksien mukaan virka-aikana poliisin asiakkaille kriisiavun antamisesta sekä poliisivankilan sairaanhoidosta. Viimeksi mainittuun sisältyy putkassa olevien asiakkaiden lääkitysten hoitaminen sekä keskustelutuen tarjoaminen.

Nuorisotyöntekijä vastaa näpistelyistä kiinnijääneiden nuorten ja heidän vanhempiensa tapaamisista ja nuoren tilanteen arvioinnista ja eteenpäin lisäpalveluiden pariin ohjaamisesta. Nuorisotyöntekijän työtehtäviin kuuluvat myös tukinuoritoiminta ja kouluilla suoritettava ennaltaehkäisevä työ. Nuorisotyöntekijä toimii lisäksi tarvittaessa työparina muille Ankkuri-tiimin jäsenille, esimerkiksi kouluilta tulevien pyyntöjen yhteydessä. Poliisin, sosiaalityöntekijän, psykiatrisen hoitajan ja nuorisotyöntekijän yhteisiin tehtäviin kuuluvat: kenttätyö (esim. alkoholivalvontaiskut ja kentällä tapahtuva valvonta nuorten suosimina juhlapyhinä), asiantuntija- ja koulutustehtävät, kuulustelut ja pienryhmätoimintaan osallistuminen. Kaikki toimijat ovat myös kontaktihenkilöitä kunkin taustaorganisaatioon.

Kuva 3: Ankkuri-mallin organisointi

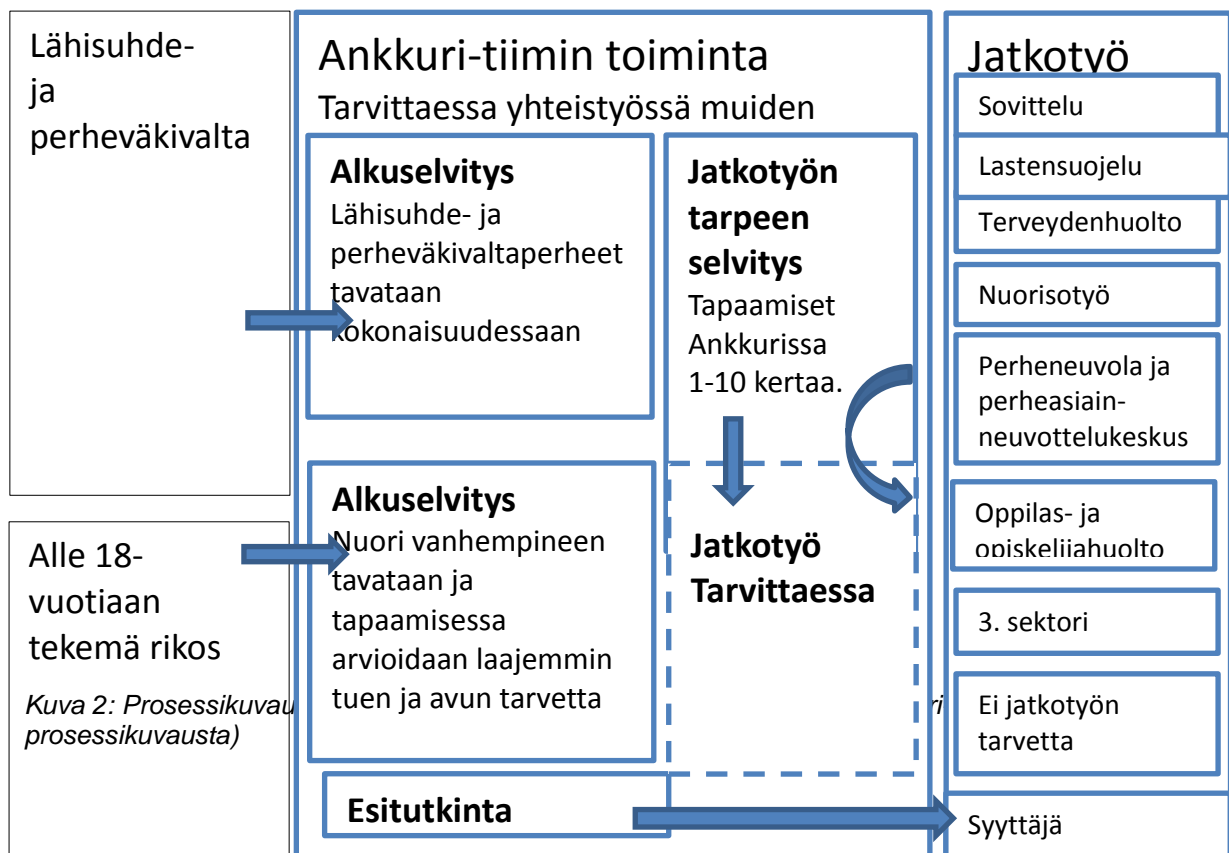
Ankkuri-ohjausryhmä vastaa Ankkuri-mallin mukaisen toiminnan käynnistämisestä. Ohjausryhmä ja esimiestiimi voivat halutessaan jakaa tehtävät keskenään, mikäli ohjausryhmän toiminta jatkuu vielä käynnistämisvaiheen jälkeen. Esimerkiksi seudullisesti järjestettävässä toiminnassa voi seudullinen ohjausryhmä ollaan tarpeen.

Ankkuri-esimiestiimi koostuu Ankkuri-tiimiläisten esimiehistä. Esimiestiimi kokoontuu 1–4 kertaa vuodessa. Sen tehtäviin kuuluvat sopimusasiat, talousasiat sekä työn koordinointi ja arviointi. Varsinainen Ankkuri-tiimi koostuu poliisin, sosiaali-, nuoriso-, ja terveystoimen edustajista. Tiimiläiset toimivat yhdessä ja kokoontuvat mahdollisuuksien mukaan samassa tilassa. Ankkuri-tiimi pitää säännölliset viikkopalaverit, joissa sovitaan työnjaosta ja muista yhteisistä asioista.

3.3 Ankkuri-mallin toimintamuodot

Ankkuri-tiimi työskentelee poliisiasemalla, jossa heille on varattu yhteiset toimitilat. Tiimiläiset voivat olla täysiaikaisesti tai osa-aikaisesti Ankkuri-tiimissä työskenteleviä. Moniammatillisen työskentelyn ansiosta tiimi pystyy käsittelemään vuosittain noin 500 asiakastapausta kunkin viranomaisen tehdessä omia lakisääteisiä tehtäviään (Kinnunen, R. et al. 2012). Käsittelemäärät vaihtelevat alueellisista eroista ja käytetystä työpanoksesta riippuen. (Helsingin malli).

Kuva 2: Prosessikuvaus Ankkuri-mallista (täydennetty Kanta-Hämeen Ankkuri-mallin prosessikuvausta)

Kanta-Hämeen Ankkuri-tiimissä on käytössä seuraavat toimintamuodot (Hämeenlinnan kaupunki, 2013):

Alkuarviointi ja ensivaiheen tuki

Ankkuri-tiimi työskentelee poliisin tai muuta kautta tiimin tietoon tulleen rikokseen tai muuhun häiriökäyttäytymiseen epäiltyjen lasten ja nuorten sekä heidän läheistensä kanssa. Ankkuri-tiimin tehtävänä on rikoksen selvittämisen lisäksi auttaa, tukea, ohjata ja neuvoa asiakasta sekä arvioida lastensuojelun tarve. Alkuarviointi ja ensivaiheen tuki hoidetaan pääasiassa parityö-tapaamisina samalla alueen lastensuojelun kanssa yhteistyötä tehden. Tapaamisia järjestetään 1–5 kertaa, jonka jälkeen tarjotaan tarvittaessa jatko-ohjausta. Työskentelymuodon etuna on nopea puuttuminen nuoren tilanteeseen.

Pienryhmätoiminta

Pienryhmätoiminta muodostuu Ankkuri-tiimin asiakkaista, jotka muodostavat toiminnallisen ja tavoitteellisen pienryhmän. Pienryhmätoiminnan tavoite on varhainen puuttuminen lasten ja nuorten orastaviin ongelmiin, perheen tukeminen ja vanhemmuuden vahvistaminen. Toiminnan avulla pyritään pysäyttämään orastava rikos- ja ongelmakäyttäytyminen. Pienryhmätoiminta tarjoaa pitkäaikaisen tuen nuorelle ja hänen vanhemmilleen. Toiminta voi kestää puolesta vuodesta vuoteen. Pienryhmätoiminta on hyväksi todettu työskentelymuoto, jonka avulla sekä nuoret että heidän perheensä saavat vertaistukea muilta samankaltaisessa tilanteessa olevilta. Toiminta on samalla myös kustannustehokasta.

Ryhmätapaamiset

Ryhmätapaamisia järjestetään poliisin tai Ankkuri-tiimin tietoon tulleille rikoksesta epäilyille lapsille ja nuorille sekä heidän vanhemmilleen. Ryhmä koostuu lapsista ja nuorista, jotka ovat olleet mukana samassa rikoksessa, rikoskokonaisuudessa tai muussa ongelmakäyttäytymisessä. Ryhmämuotoisissa tapaamisissa taataan varhainen puuttuminen ennen kuin rikoskierre ehtii muodostua ja tapahtuneen rikoksen taustat selvitetään perusteellisesti ja avoimesti kaikkien tekijöiden läsnä ollessa. Tekijöiden alustava avun tarve arvioidaan ja ryhmälle järjestetään yhteinen puhuttelu. Ryhmätapaamiset ovat hyvä toimintamuoto, kun halutaan tavoittaa kerralla suurempi määrä nuoria ja saada vaikutettua koko ryhmään. Ryhmätapaamisten myötä vanhemmille selviää tapahtumaan liittyvä kokonaisuus ja kaikki osalliset tavoitetaan samanaikaisesti. Toiminta on myös kustannustehokasta.

Lähisuhdeväkivaltatyö

Lähisuhdeväkivaltatyö on tarkoitettu lähisuhdeväkivallan uhreille ja tekijöille sekä heidän koko perheilleen. Toiminnan tavoitteena on katkaista väkivallan kierre perheessä, auttaa, tukea, ohjata ja neuvoa asiakasta. Samassa yhteydessä arvioidaan lastensuojelun tarve. Toimintaan kuuluu myös uhrin ja tekijän sitouttaminen tarvittavaan jatkohoitoon. Lähisuhdeväkivaltatyön prosessissa asia tulee vireille poliisin tai hätäkeskuksen kautta ja psykiatrinen sairaanhoitaja tulee heti asiankäsittelyyn mukaan. Osallisiin otetaan yhteyttä 1–3 vuorokauden sisällä tapahtuneesta. Tämän jälkeen rikosprosessin, esimerkiksi kuulustelun, lisäksi järjestetään mahdolliset uhrin ja tekijän tapaamiset (1–5 kertaa). Tapaamiset voidaan myös järjestää kuulustelun yhteydessä. Lapset tavataan joko kotikäynnillä tai poliisilaitoksella. Ankkuri-tiimi järjestää mahdollisen ohjaamisen jatkopalveluihin sekä seurantatapaamiset puolen vuoden ja vuoden päähän tapahtuneesta.

Kentällä tehtävä työ

Kenttävalvonnan kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 18-vuotiaat. Kentällä tehtävän työn tavoitteena on tavata lapset ja nuoret heidän omassa ympäristössään ja edesauttaa välitöntä molemminpuolista tutustumista. Kentällä tehtävään työhön sisältyy myös tiedottamista ja valistamista sekä teemavalvontaa, joka kattaa alkoholinkäytön, häiriökäyttäytymisen ja rikosten ennaltaehkäisyn. Kentällä tehtävän työn myötä nuorten kynnys asioida viranomaisten kanssa madaltuu ja molemminpuolinen tiedon jakaminen helpottuu. Viranomaiset myös puuttuvat välittömästi kenttävalvonnan yhteydessä havaitsemiinsa ongelmiin. Nuoret myös tietävät etukäteen tulevasta kenttävalvonnasta, joka ennaltaehkäisee mahdollisia ongelmia, esimerkiksi nuorten juhlatviikonloppujen yhteydessä.

Jutta Toikka ja Anna-Kaisa Venetmäki (Hämeen AMK, 2013) tutkivat opinnäytetyössään Ankkuri-mallin toimintaa ja liikkuivat myös Ankkuri-tiimin mukana kentällä koulujen aloitusviikonloppuna syksyllä 2012. Ankkuri-tiimin ja nuorten väliset kohtaamiset sujuivat hyvin. Tiimin edustajilta löytyi vaadittavaa tilanteenlukutaitoa kommunikaatiossa sekä nuorten että heidän vanhempiansa kanssa. Monen kunnan alueella tiimin pieni koko (poliisin edustaja, sosiaalityöntekijä, nuorisotyöntekijä ja psykiatrinen sairaanhoitaja) tosin koettiin ongelmaksi kenttätoiminnassa, sillä tiimin ollessa toisessa kunnassa suorittamassa kenttätyötä, olisi toisessa kunnassa samanaikaisesti ollut tarvetta valvonnalle.

Ankkuri-kahvit

Ankkuri-kahvien tarkoituksena on koota nuorten kanssa toimivat tahot sekä yhteistyökumppanit kuukausittain yhteen. Samalla keskitytään muun muassa tiedon jakamiseen ja tapahtumien suunnitteluun. Ankkuri-kahvien myötä toimijat

ja yhteistyökumppanit tapaavat ja tutustuvat toisiinsa, jolloin tiedonvälitys paranee, osapuolten välinen yhteistyö helpottuu ja yhteinen toiminnan suunnittelu mahdollistuu. Säännöllisten tapaamisten avulla vältetään myös päällekkäisyyksiä aikaa säästäen.

Kesäloma Express

Kesäloma Express on lapsille ja nuorille järjestettävä maksuton päihteetön tapahtuma Hämeenlinnassa. Se järjestetään koulujen päättöpäivänä. Aikaisempien vuosien ohjelmaan on kuulunut muun muassa nuorten suosimien yhtyeiden esityksiä. Tapahtuman tarkoituksena on kerätä nuoret yhteen paikkaan, sen sijaan, että he levittäytyisivät kaupungin puistoihin, uimarannoille ja lähiöihin, joissa nuorten valvonta on huomattavasti hankalampaa. Kesäloma Express luo turvallisen toimintaympäristön, joka ennaltaehkäisee päihteidenkäyttöä ja siihen liittyvää häiriökäyttäytymistä sekä vähentää pahoinpitelyjä, vahingontekoja ja ilkivaltaa. Tapahtumassa on tarjolla sekä terveydenhuollon, sosiaalihuollon että poliisin palvelut. Virkavallan aktiivinen läsnäolo tapahtumissa takaa mahdollisuuden välittömään puuttumiseen ongelmatilanteissa. Yksittäisen Kesäloma Express-tapahtuman hinnaksi on arvioitu noin 20 000€ ja se on ollut kaupungin tarjoama ilmaistapahtuma nuorille.

4. Ankkuri-mallin hyödyt

4.1 Yleistä

Ankkuri-mallin mukaisen toiminnan tavoitteena on pyrkiä puuttumaan rajojaan kokeilevaan nuoreen ja hänen käyttäytymiseensä jo varhaisessa vaiheessa. Vaikeuksissa oleva nuori tunnistetaan ennen rikoskierteen muodostumista ja hänet ohjataan välittömästi tarkoituksenmukaisen avun piiriin. Ankkuri-mallin keinoin pyritään auttamaan nuorta pysymään erossa rikollisuuteen ja syrjäytymiseen johtavilta urilta. Nopean puuttumisen ja nuoren tilanteen kokonaistarkastelun ansiosta väkivallan ja rikosten uusimisen riskiä pyritään pienentämään. Ankkuri-julkaisun mukaan vain hyvin harvat Ankkuri-tiimin asiakkaaksi rikosten takia päätyneistä nuorista syyllistyivät uudestaan rikokseen (Kinnunen, R. et al. 2012).

Verrattaessa sektorikohtaiseen viranomaistoimintaan Ankkuri-mallin etuna on, että se ottaa nuoren rikosentekijän lisäksi huomioon koko hänen perheensä ja selvittää nuoren tilanteen kokonaisvaltaisesti. Vanhemmat saadaan tiiviimmin nuoren elämään mukaan ja perheet pystyvät sisäisesti ratkomaan paremmin ja laadukkaammin ongelmia myönteisin tuloksin. Oireileva nuori saattaa olla ainoa merkki perheen sisäisistä ongelmista, esimerkiksi perheväkivallasta. Tämän

takia on tärkeää, että Ankkuri-tiimi toimii myös perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi, paljastamiseksi ja katkaisemiseksi. Se auttaa perhettä luomaan turvallisen kodin koko perheelle.

Varhaisella, kohdistetulla moniammatillisella Ankkuri-toiminnalla autetaan nuoria ja perheväkivallan uhreja sen sijaan, että heitä pompoteltaisiin viranomaiselta toiselle. Sen avulla myös tavoitetaan sellaisia rikoksella oirehtivia nuoria ja perheväkivallan uhreja, jotka eivät itse osaa tai halua hakeutua palvelujen piiriin. Ankkuri-tiimin työskentelyssä heidät voidaan motivoida tarvittaessa jatko-avun piiriin. Ankkuri-malli on siis varsin asiakaslähtöinen ja palveluita keskitetysti tarjoava moniviranomaisyhteistyön toimintamalli.

Ankkuri-mallin toiminta edistää myös viranomaisten keskinäistä verkostoitumista. Se luo edellytykset tehokkaalle moniammatilliselle yhteistyölle, jossa eri alojen asiantuntijat tuovat omaa erityisosaamistaan Ankkuri-tiimin käsittelemiin tapauksiin. Verrattaessa toimintaa perinteiseen sektorikohtaiseen lähestymistapaan kokemukset hyödyistä ovat merkittävät. (Kinnunen, R. et al. 2012). Päivittäisen ja aktiivisen yhdessä tehdyn työn myötä viranomaisten verkostot laajenevat ja tulevat läpinäkyvämmiksi muille viranomaisille. Lisäksi varmistetaan viranomaisten välinen vastavuoroinen yhteydenpito ja taataan informaationjako.

Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen Ankkuri-toiminnan sidosryhmille suunnatun kyselyn mukaan Ankkuri-toiminta on tullut hyvin tärkeäksi osaksi seutujen palvelurakenteita. Ankkuri on tuonut tarpeellisen lisäresurssin sosiaali- ja terveystieteiden ja poliisitoimen kentälle sekä yhdistänyt toimivalla tavalla näiden sektoreiden sekä nuorisotoimen työtä. Ankkurin vaikutus näkyy eri palvelusektoreilla organisaatioiden työn helpottumisena ja jossain määrin myös työpaineen lievittymisenä. Sekä asiakkaiden että työntekijöiden kokemukset ovat olleet varsin myönteiset. (Kinnunen, R. et al. 2012).

Viranomaisten toimiessa yhdessä varmistetaan viranomaisen käytössä olevien tietojen ajantasaisuus sekä toimenpiteiden oikea-aikaisuus. Nuorten tilanteesta muodostetaan oikea tilannekuva ja vasta sen jälkeen ryhdytään oikeasuhtaisiin toimenpiteisiin. Näin varmistetaan, että kukin yksittäinen tapaus hoidetaan asian vaatimalla nopeudella ja nuoren kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.

Tarjottava apu ja tuki voidaan kohdistaa tapauskohtaisesti siten, että samalla huomioidaan myös muiden toimijoiden toiminta. Viranomaisten yhdenaikainen toiminta tehostaa toimenpiteiden vaikuttavuutta ja tehostaa interventiota. Eri viranomaistahojen vastualueet selkiytyvät Ankkuri-mallin myötä, koska toimintaprosessit ovat selkeästi määriteltynä ja viranomaiset ovat aiempaa paremmin tietoisia toistensa toiminnasta. Kun keskeiset viranomaiset ovat

paikalla samanaikaisesti asiaa käsiteltäessä, vältetään päällekkäiseltä työltä ja toiselle viranomaiselle kuuluvien tehtävien tekemiseltä. Viranomaistoimijoiden samanaikainen toiminta siis tehostaa myös hallinnonalan toimintaa. Ankkuri-toiminta vaikuttaa välillisesti positiivisesti koko ympäristöön sen ennaltaehkäisevän luonteen ja vaikutusten johdosta. Toiminnan tehokkuus aiheuttaa välillisesti säästöjä ja samalla sisäinen turvallisuus paranee.

Jutta Toikka ja Anna-Kaisa Venetmäki (Hämeen AMK, 2013) tutkivat opinnäytetyössään Ankkurin piiriin ohjautuvien nuorten perhetaustoja sekä kysely- että kenttätutkimuksen avulla. Kysely jaettiin kesä–elokuun 2012 aikana Riihimäen ja Hämeenlinnan Ankkuri-toiminnan pariin tulleiden lasten ja nuorten vanhemmille. Tutkimus kohdistettiin alaikäisiin rikosentekijöihin ja muihin ongelmiin joutuneisiin nuoriin. Lähisuhdeväkivallan uhrin jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle. Vastauksia saatiin 58 perheeltä. Tutkimuksesta (Hämeen AMK, 2013) ilmenee, että alaikäisen alkoholin käyttö oli suurin syy Ankkurin asiakkaaksi päätymiselle, vaikkakin monet muut syyt olivat myös esillä. Useat vastaajat ilmaisivat kokevansa Ankkuri-toiminnan hyväksi ja kertoivat saavansa kaipaamaansa

neuvoa ja tukea toiminnan kautta. Yhteistyö koulun kanssa koettiin tärkeäksi ja sen toivottiin jatkuvan tiiviinä myös yläkoulussa. Tutkimuksesta käy myös ilmi, että Ankkuri-toiminnan piiriin ohjautuu nuoria kaikenlaisista lähtökohdista, eikä esimerkiksi perheen sosioekonomisella taustalla ole vaikutusta.

Kaikki nuoret voivat jossakin elämänvaiheessaan joutua tilanteeseen, jossa Ankkuri-mallista on hyötyä heidän tulevaisuutensa kannalta. Ankkuri-malli ei siten palvele ainoastaan ns. syrjäytymisvaarassa olevia. Toisaalta syrjäytymisvaarassa oleva saattaa olla moniongelmaisesta taustastaan johtuen erityisesti Ankkuri-mallin välittömien palveluiden tarpeessa.

Ankkuri-mallin kautta pyritään puuttumaan rikoksella oirehtivan nuoren tilanteeseen ennen hänen ajautumistaan nuorisorikollisuuden ja syrjäytymisen urille. Vastaavasti pyritään puuttumaan nopeasti lähisuhde- ja perheväkivaltaan ja auttamaan uhria ja hänen perhettään, ettei perheväkivalta jatku. Yksilötason vaikutusten lisäksi tällä pyritään vähentämään pitkällä aikavälillä näistä aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia yhteiskunnalle. Näitä ovat esimerkiksi syrjäytymisen, nuorisorikollisuuden ja perheväkivallasta aiheutuvat kustannukset.

Seuraavassa käsitellään Ankkuri-mallin ylätason tavoitteen kannalta keskeisiä kustannuksia, jotka ovat työryhmän näkemyksen mukaan nuorten syrjäytymisen, nuorisorikollisuuden ja perheväkivaltaan liittyvät yhteiskunnalliset kustannukset. Tarkastelun kohteena ovat erityisesti sellaiset yhteiskunnalliset kustannukset, jotka syntyvät Ankkuri-mallissa mukana olevilla hallinnonaloilla eli lastensuojelulle, poliisille, nuorisotoimelle ja terveystoimelle. Kustannusten

laskelmat perustuvat nykytilaan, eli siihen tilanteeseen, jossa Ankkuri-mallin kaltaisia toimintamuotoja on varsin vähän.

Ensin käsitellään nuorten syrjäytymisen ja siihen liittyen lastensuojelun toimialan kustannuksia. Ankkuri-mallin mukaisen toiminnan tavoitteena on puuttua nuoren rikoskäyttäytymiseen jo ennen syrjäytymisuralle ajautumista. Keskeisesti Ankkuri-mallissa on kyse alle 18-vuotiaan osalta lastensuojelullisesta näkökulmasta, sillä mallissa selvitetään kokonaisvaltaisesti nuorten elämäntilannetta ja mahdollista avun ja tuen tarvetta. Sitten siirrytään käsittelemään nuorisorikollisuuden kustannuksia. Nuoren rikos- ja ongelmaikäyttäytyminen on yleensä vain oire muista ongelmista. Viimeksi käsitellään perheväkivallan kustannuksia.

Nuorten syrjäytymisen kustannukset

Syrjäytyneiksi luokitellaan sellaiset työvoiman ja opiskelun ulkopuoliset nuoret, joilla ei ole peruskoulun lisäksi muuta koulutusta. Vuonna 2010 Suomessa arvioitiin olevan 15–29 -vuotiaita syrjäytyneitä nuoria yhteensä noin 51 000. Tämä on noin 5 % kaikista tämänikäisistä nuorista (kaikkiaan noin miljoona nuorta). Syrjäytyneistä nuorista oli poikia tai miehiä 64 % ja tyttöjä tai naisia 36 %. Heistä työttömiä työnhakijoita oli lähes 19 000 ja muita työvoiman ulkopuolisia 32 500. Syrjäytymisen kovassa ytimessä on siis 32 500 ulkopuolista nuorta, jotka eivät ole rekisteröityneet edes työttömiksi työnhakijoiksi. (Myrskylä, P. 2012).

Nuorten syrjäytymisen tai erityisesti sen ennalta ehkäisyn kustannuksia on tutkittu tieteellisesti varsin vähän Suomessa¹. Ruotsalaisessa tutkimuksessa vuonna 2008 arvioitiin lasten ja nuorten syrjäytymisestä syntyviä kustannuksia viranomaisille, kunnille sekä koko yhteiskunnalle. Erityisesti arvioitiin lapsiin ja nuoriin kohdistettujen varhaisten ja yhdenaikaisesti järjestettyjen puuttumistoimien taloudellisia vaikutuksia. Tutkimuksen tietoja voidaan pitää suuntaa-antavina myös Suomessa pohjoismaisen hyvinvointimallin samankaltaisuuden vuoksi, vaikka Suomen ja Ruotsin paikalliset ja alueelliset rakenteet

sekä palvelut eroavat. Tutkimuksen mukaan varhainen tuki syrjäytymisriskin vähentämiseksi on usein yhteiskuntataloudellisesti erittäin kannattavaa. Tutkimuksen laskuesimerkissään käytettiin 20 syrjäytymisen riskivyohtyhykkeessä olevan nuoren joukkoa ja arvioitiin, että toteutuneen syrjäytymisen hinta 20-vuotiaasta 65-vuotiaaksi olisi yli miljoona euroa henkeä kohti tai noin 25 miljoonaa euroa koko 20 hengen ryhmälle. (Nilsson, I. & Wadeskog, A., 2008) Myös suomalaisessa valtiontalouden tarkastusviraston raportissa vuodelta 2007 (VTV, 2007) arvioidaan, että yhden syrjäytyneen takia menetetään yli miljoona euroa, jos syrjäytyminen kestää koko työiän.

---

¹ 30.9.2013 mennessä.

Syrjäytymisen kustannukset ovat suuria ja usein näkymättömiä (esim. Nilsson, I. & Wadeskog, A., 2008). Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja tehokas interventio ovat kuitenkin ensiarvoisen tärkeitä sekä inhimillisestä että ekonomisesta perspektiivistä katsottuna. Toimijoiden ja päättäjien on priorisoitava ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, suunniteltava pitkäkestoista toimintaa sekä kehitettävä strukturoitua yhteistyötä, jotta nuorten syrjäytyminen ja syrjäytymisestä aiheutuvat kustannukset saataisiin pidettyä minimissä.

Suomessa Sosiaalikehitys Oy:n Opit käyttöön -hankkeessa on laskettu syrjäytymisen kustannuksia syrjäytyneen nuoren ja yhteiskunnan kannalta. Laskelmat vastaavat pääosin ruotsalaisessa tutkimuksessa saavutettuja lukemia. Laskennassa sovellettiin ns. varovaisuusperiaatetta eli esimerkiksi ansionmenetykset laskettiin alimman tuloluokan mukaan ja tuotannonmenetykset huomioitiin ainoastaan työvoimakustannusten osalta. Näillä rajauksillakin syrjäytymisen kustannukset ovat yhden henkilön koko 40 vuoden työuraa vastaavasti 1,8 miljoonaa euroa, joista 1 325 000 koostuu ansion- ja tuotannonmenetyksistä ja 449 000 euroa perustoimeentulon kustannuksista. (Leinonen, T., 2012).

Syrjäytyneen nuoren taustalta löytyy usein monia ongelmia, joihin on voitu puuttua lastensuojelun, avohuollon tai jälkihuollon kautta. Lastensuojelun kokonaiskustannukset muodostuvat lastensuojelun yleisistä kustannuksista, kodin ulkopuolisten sijoitusten kustannuksista sekä avohuollon kustannuksista. Suomesta ei ole saatavissa koko maata koskevaa eriteltyä tietoa lastensuojelun kokonaiskustannuksista. Kuntien välillä on eroja lastensuojelun kustannusten vyörytyksissä, palvelurakenteessa sekä tilastoinnissa on eroja. Terveystuhoon kustannuksista ei ole saatavilla erillisiä lastensuojeluun liittyvien palvelujen ja tukitoimien kustannuksia. Tämän seurauksena lastensuojelun taloutta tarkastellaan yleensä sijaishuollon kustannuksina. Myös sijaishuollon kustannustiedot ovat karkeita. Ne kattavat sekä laitospäivä- että perhehoidon kustannukset yhdistettyinä. Kuten sosiaali- ja terveysministeriön lastensuojelun tilaa selvittäneen työryhmän loppuraportissakin todetaan, Suomesta puuttuu kattava tieto esimerkiksi siitä, miten sijaishuollon kustannukset jakautuvat laitoshoidon, ammatillisten perhekotien ja sijaisperhehoidon välillä. (STM, 2013; VTV, 2007).

Vuoden 2011 aikana huostassa oli 10 535 lasta ja lastensuojelun avohuollon asiakkaina 81 500 lasta ja nuorta (THL, 2012). Vuonna 2010 lastensuojelun laitos- ja perhehoidon kustannukset olivat koko maassa yhteensä 619 miljoonaa euroa (3,2 % sosiaali- ja terveystuhoimen käyttökustannuksista). Ne ovat kasvaneet 2000-luvulla selvästi enemmän kuin muiden sosiaalipalvelujen kustannukset. (Kananoja, A., 2013). Lapsen sijoittaminen vuodeksi laitoshoidon maksaa keskimäärin noin 89 000 euroa vuodessa (Hinkkanen, V., 2013). Vuoden laitoshoitojen hinnalla olisi voitu esimerkiksi tarjota perheelle

intensiivistä kotiin suunnattua perhetyötä yli seitsemäksi vuodeksi (kustannus noin 1000 euroa kuukaudessa) (Heinonen, H. et al. 2012).

Nuorisorikollisuuden kustannukset

Esitutkintaviranomaisen tietoon tuli vuonna 2012 yhteensä 425 000 rikosta, joista 344 000 oli rikoslakirikoksia. Vuoden aikana selvitettiin yhteensä 255 000 rikosta, joihin epäiltiin syylliseksi 284 000 henkilöä. Näistä oli alle 18-vuotiaita noin 31 000. Alle 15-vuotiaita oli lähes 10 000 (6 930 poikaa ja 2 738 tyttöä) ja 15–17-vuotiaita rikoksesta epäiltyjä oli lähes 21 000 (16 532 poikaa ja 4 338 tyttöä). Nuorten ja alaikäisten alle 21-vuotiaiden osuus kaikista syylliseksi epäillyistä oli 22 %. Nuorten osuudet ovat suuria alkoholorikoksissa, ryöstöissä, vahingontekorikoksissa sekä moottorikulkuneuvon kohdistuvissa anastusrikoksissa. Ryöstöihin syylliseksi epäillyistä 35 % on nuoria, vahingontekorikoksissa 46 % ja moottori-kulkuneuvon kohdistuvissa anastusrikoksissa 32 %. Pahoinpitelyihin syylliseksi epäillyistä nuorten osuus oli 21 %. (Tilastokeskus, 2013a)

Henrik Elonheimon (2010) julkaisema väitöskirja osoittaa rikollisuuden kasaantumisen pienelle ryhmälle. Tutkimusaineistoon kuuluneista 16–20 –vuotiaista nuorista 23 % oli rekisteröity rikoksesta. Satunnaisia rikosentekijöitä oli 15 %, uusijoita 4 % ja moninkertaisia rikosenuusijoita 4 %. Rikokset kasaantuivat moninkertaisille uusijoille: tämä 4 %:n ryhmä teki 72 % kaikista rikoksista. Aktiivisista uusintarikollisista nuorista yli puolella oli (59 %) oli psykiatrinen diagnoosi. Kuitenkin tästä ryhmästä vain alle 3 % oli käyttänyt mielenterveyspalveluja viimeisen vuoden aikana. Ennaltaehkäisyn ja varhaisen puuttumisen näkökulmasta arvioiden tähän uusintarikollisten pieneen ryhmään ja erityisesti aggressiivisuuteen ja väkivaltaisuuteen taipuvaisiin nuoriin panostaminen intensiivisellä toimenpidetekonaisuudella voi tuottaa merkittäviä sekä inhimillisiä että taloudellisia hyötyjä (Kinnunen, R. et al. 2012).

Rikollisuuden yhteiskunnalliset kustannukset jaetaan usein rikostorjunnan kustannuksiin, rikosten seurauksista aiheutuviin kustannuksiin ja rikosten selvittämiskustannuksiin. Rikollisuuden kontrollijärjestelmän nettokustannukset vuonna 2013 ovat arvioiden mukaan noin 1,7 miljardia euroa. Kontrollijärjestelmän kiinteät kustannukset ovat noin 768 miljoonaa euroa rikostorjunnan kustannuksia. Muuttuvat kustannukset ovat noin 974 miljoonaa euroa ja ne koostuvat rikoksen selvittämiskustannuksista. Rikosten seurausten kustannukset ovat huomattavasti epätarkemmin arvioitavissa kuin rikollisuuden kontrollijärjestelmän kulut. Jos tulonsiirron luonteiset omaisuusvahingot lasketaan mukaan rikollisuuden yhteiskunnallisiksi kustannuksiksi, ovat rikosten seurausten sekä yksityisten turvallisuuspalvelujen ja vakuutusten kustannukset vuonna 2013 vähintään 11,0 miljardia euroa. Lisäksi muodostuu merkittäviä kustannuksia esimerkiksi väkivaltarikosten synnyttämästä terveydenhuollosta,

tieliikenneonnettomuuksista, omaisuusrikoksista, ennenaikaisista kuolemista ja rikosten selvittämiseen kuluneesta ajasta. (Hinkkanen, V., 2013).

Yhden poliisin tietoon tulleen rikoksen tutkintakustannukset ovat vuonna 2013 keskimäärin arviolta 401 euroa, mutta kustannukset vaihtelevat rikostyypeittäin (Hinkkanen, V., 2013). Karkeasti arvioiden alle 18-vuotiaiden nuorten tekemien rikosten tutkinnasta aiheutuisi yhteiskunnalle noin 12,2 miljoonan euron vuosittaiset kustannukset vuoden 2012 rikostilastojen perusteella laskien. Rikoskontrollijärjestelmän kolmanneksi kallein yksittäinen osa poliisin ja rajavartioston jälkeen on rangaistusten täytäntöönpano. Jos sakkotulot (105 milj. euroa) otetaan huomioon täytäntöönpanon nettokustannuksia vähentävinä, ovat täytäntöönpanojärjestelmän nettokulut valtiolle 147 miljoonaa euroa. Seuraamusten hinta vaihtelee seuraamustyyppien ja pituuden mukaan. Täytäntöönpannusta nuorisorangaistuksesta kustannuksia kertyy vuosittain 9 000 euroa (712 euroa/kuukausi). Yhden vankivuoden hinta on noin 68 000 euroa. (Hinkkanen, V., 2013). Alle 15-vuotiaat rikoksentekijät eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa, vaan heihin kohdistetaan lähinnä lastensuojelullisia toimia. Myös 15–17-vuotiaat rikoksentekijät ovat usein lastensuojelun asiakkaita rikosprosessin lisäksi. Lastensuojelun laitoshoidon on rikoksen johdosta tahdonvastaisesti sijoitettuna noin 150 lasta. Huostaanottojen kustannukset ovat noin 89 000 euroa/vuosi, eli 245 euroa päivässä. (Hinkkanen, V. 2013).

Perheväkivallan kustannukset

Sosiaali- ja terveysministeriö teetti vuonna 2001 tutkimuksen (Heiskanen, M. & Piispa, M. 2002) jossa selvitettiin naisiin kohdistuvan väkivallan kuukausittaisia kustannuksia Hämeenlinnassa kunnan eri sektoreilla. Eri auttajatahot merkitsivät marraskuussa 2001 seurantalomakkeille asiakaskontaktit, joissa oli naisiin kohdistuvaa väkivaltaa. Kuukauden aikana saatiin tiedot 615 kontaktista, joissa asiakkaana oli väkivaltaa kokenut nainen. Näiden tietojen perusteella voitiin arvioida, että naisiin kohdistuvasta väkivallasta aiheutui Hämeenlinnassa 103 000 euron kustannukset kuukaudessa, vuositasolla lähes 1,2 miljoonaa euroa. Jos Hämeenlinnaa koskevat tulokset yleistettäisiin koko maan tasolle, kustannukset olisivat 91 miljoonaa euroa. Välilliset kustannukset yhteiskunnalle ovat vielä suuremmat, kun huomioidaan väkivallasta aiheutuneet mm. sairauspoissaolot, ongelmien kertautuminen ja rikosprosessi.

Naisiin kohdistuvan väkivallan kustannuksista yli puolet (53 %) oli sosiaalisektorilta. Oikeussektorin osuus kustannuksista oli runsas viidennes (27 %). Oikeussektorin kustannuksista 40 % koostui poliisin erilaisista tehtävistä. Terveystieteiden sektorin osuus naisiin kohdistuvan väkivallan kustannuksista oli viidennes. Suurimmat terveydenhoidon kustannukset olivat psykiatrisesta avohoidosta ja sairaalahoidosta. Valtaosa selvitetystä naisiin kohdistuvasta väkivallasta oli parisuhdeväkivaltaa. Terveyssektorilla yli puolessa

asiakaskontakteista, sosiaalisektorilla neljässä viidesosassa ja oikeussektorilla kahdessa kolmasosassa väkivallan tekijä oli uhrin puoliso tai seurustelukumppani. (Heiskanen, M. & Piispa, M. 2002).

Kuten edellä mainitusta tutkimustuloksistakin ilmenee, perheväkivaltaa koskevat kustannukset jakautuvat monelle eri hallinnonalalle. Useat viranomaiset hoitavat asiakkaan kokemaa perheväkivaltaa samanaikaisesti tai rinnakkain, jopa toisistaan tietämättä. Parantamalla yhteistyötä eri viranomaistahojen välillä perheväkivalta olisi mahdollista tunnistaa aikaisemmassa vaiheessa ja tarjota joustavammin apua väkivallasta kärsineille naisille (Heiskanen, M. & Piispa, M. 2002). Vastaava havainto soveltunee myös muihin Ankkuri-mallin asiakkaisiin. Vuoden 2008 lapsiuhritutkimuksessa todettiin, että mikäli perheessä käytetään väkivaltaa, se kohdistuu yleensä eri osapuoliin sekä sisaruksiin, äitiin että isään. Nuoret, jotka olivat nähneet muihin perheenjäseniin kohdistuvaa väkivaltaa, olivat muita todennäköisemmin myös joutuneet itse väkivallan uhreiksi (Ellonen ym., 2008). Tästä syystä on tärkeää puuttua perheessä tapahtuvaan väkivaltaan ja ohjata väkivallan osapuolet avun piiriin, jotta väkivalta ei kumuloituisi.

Edellä mainitun Sosiaali- ja terveysministeriön teettämän tutkimuksen (Heiskanen, M. & Piispa, M. 2002) tekovuonna 2001 poliisin tietoon tulleita perheväkivallan uhreja koko maassa oli 3 200, joista naisia oli 2 500. Vuonna 2012 poliisin tietoon tulleiden perheväkivallan uhrien määrä oli lisääntynyt yli kaksinkertaiseksi; perheväkivallan uhreja oli 8 100, joista 5 600 oli naisia. (Tilastokeskus, 2006 & 2012). Sen on arvioitu johtuvan monista eri syistä, jotka liittyvät esimerkiksi tietoisuuden lisääntymiseen, ilmoituskynnyksen madaltumiseen sekä lainsäädännöllisiin muutoksiin. Yhä useampi aiemmin piilorikokseksi jäänyt perheväkivalta tulee poliisin tietoon. Eri arvioiden mukaan todellinen perheväkivaltatapausten määrä on kuitenkin tätä huomattavasti suurempi.

Perheväkivallan kustannuksista ei ole saatavilla kansallisesti tuoreempaa tutkimustietoa, mutta Norjan oikeus- ja poliisiministeriön vuonna 2010 teettämän tutkimuksen (Rasmussen I. et al., 2012) mukaan 75 000–150 000 (1,5–3 % koko Norjan väestöstä) Norjan kansalaista kokee vuosittain lähisuhdeväkivaltaa. Tutkimuksesta ilmenee, että vuonna 2010 yhteiskunnalliset kustannukset olivat noin 4,5–6 miljardia kruunua (syyskuun 2013 valuuttakurssin mukaan noin 570–760 miljoonaa euroa), joista suurimman osan muodostivat menetetyt työpanokset. Poliisin, oikeuslaitoksen, terveydenhuollon ja uhrien tukipalveluiden kustannukset muodostavat kokonaiskustannuksista noin 2–2,4 miljardia kruunua (noin 253–304 miljoonaa euroa). Suurimman osuuden muodostavat lastensuojelusta syntyvät kustannukset. Suomeen suhteutettuna luvut ovat samansuuntaiset.

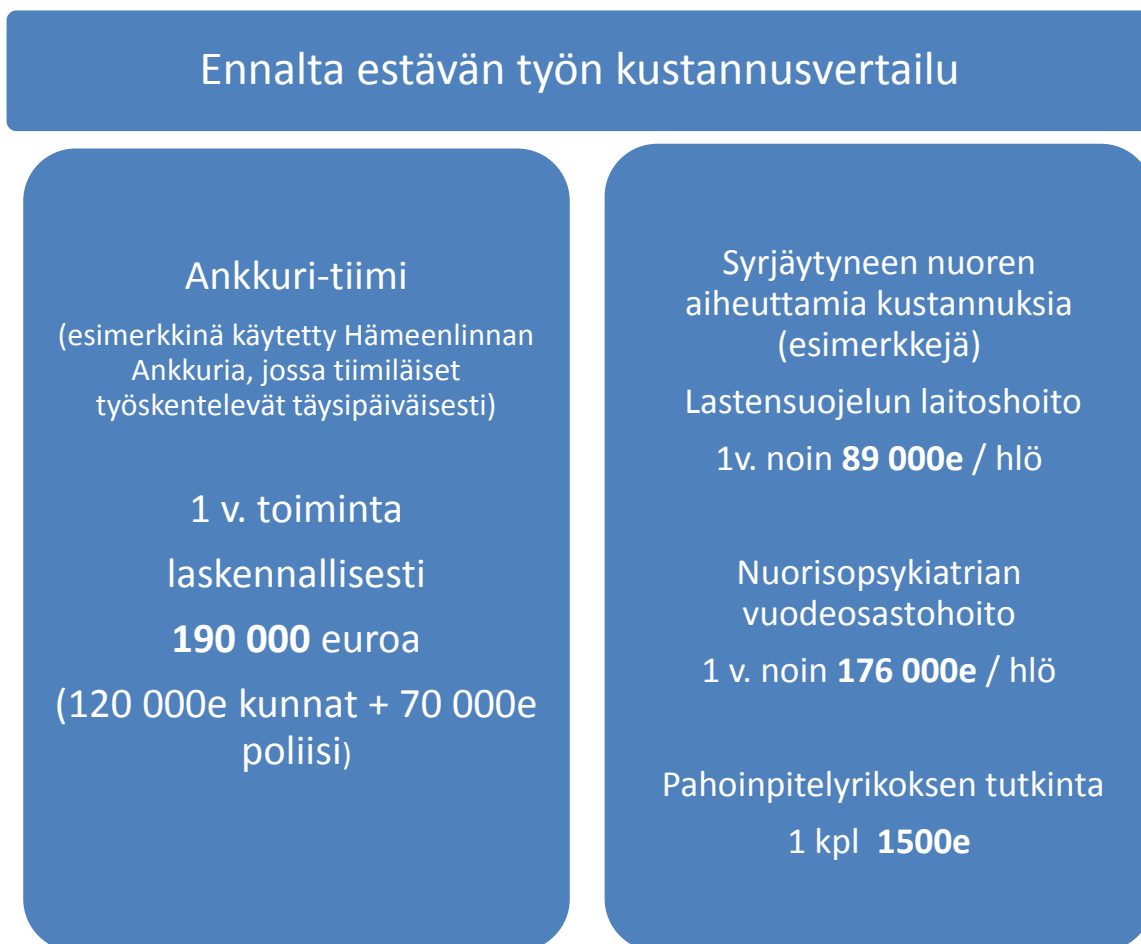
4.3 Esimerkki: Ankkuri-mallin kustannukset Hämeenlinnassa

Ankkuri-mallissa on kysymys moniammatillista työskentelyä varten toiminnan uudelleen järjestämisestä, ei uusista kustannuksista. Kysymys ei ole myöskään resurssien lisäämisestä ehkäiseviin palveluihin, joka varmuudella johtaa syrjäytymisen, nuorisorikollisuuden tai perheväkivaltaan liittyvien kustannusten vähentämiseen, vaan viranomaisyhteistyön kehittämisen kautta saavutettavasta vaikuttavuuden lisääntymisestä asiakaslähtöisellä tavalla. Ankkuri-mallissa kukin viranomainen tekee samoja lakisääteisiä tehtäviään osana omaa tausta-organisaatiota sijoitettuna poliisilaitokselle tai samaan toimipaikkaan. Ankkuri-mallin laskennalliset kustannukset riippuvat monista eri seikoista. Toiminta voidaan toteuttaa kuntakohtaisesti tai seudullisena. Alueen väestöpohja, erityispiirteet ja käytettävät toimintamuodot määrittävät henkilöstöresurssitarvetta.

Vuonna 2011 Ankkuri-toiminnan laskennalliset kustannukset olivat Hämeenlinnan seudulla pääosin henkilöstöhallinnollisia kustannuksia. Seudullisena toimintana järjestettynä kuntien osalta kustannukset olivat yhteensä 120 000 euroa. Poliisin osalta ne olivat 70 000 euroa, jossa mukana on tiimin käytössä olevien toimitilojen ja välineistön laskennalliset kustannukset. Yhteensä toimintaan kului siis laskennallisesti 190 000 euroa (Kinnunen, R. et al. 2012), mutta ne eivät olleet uusia henkilöstöhallinnollisia kustannuksia. Ankkuri-toimintaa varten ei tarvitse siis palkata uusia henkilöitä, sillä eri hallinnonalojen työntekijät tekevät poliisilaitoksella samoja työtehtäviä kuin tekisivät omissa yksiköissään. Kyse on toiminnan uudelleenorganisoinnista tehokkaammaksi yhdessä tehden, ei uusien tehtävien tekemisestä. Hämeenlinnassa Ankkuri-toiminta käynnistettiin hankkeena ja hanke-rahoituksella, joka mahdollisti hankekoordinaattorin palkkaamisen uuden toimintamallin kehittämiseksi. Hankekoordinaattori ei ole välttämätön, mutta sellaisen palkkaamisella voi nopeuttaa toimintamallin käyttöönottoa ja kokemusten kerryttämistä.

Ankkuri-mallia levitettäessä Forssaan ja Riihimäelle arvioitiin, että esimerkiksi vuoden aikana neljä varkautta tai vahingontekoa tehnyt, yhtäjaksoisesti työttömänä ollut, päihdepalveluiden katkaisuhoidossa käynyt nuori aiheuttaa vuositasolla yli 26 000 euron kustannukset yhteiskunnalle. Vastaavasti hankkeen aikana arvioitiin, että nuorisopsykiatrian vuodeosastohoidossa kuukauden ajan ollut ja lastensuojelun ammatillisessa perhehoidossa oleva nuori aiheuttaa vuoden aikana 76 000 euron kustannukset yhteiskunnalle. Lastensuojelun laitoshoidon hinta on noin 89 000 euroa vuodessa, yhden vankivuoden hinta on noin 68 000 euroa ja nuorisorangaistuksen hinta on noin 9 000 euroa vuodessa: (uusimmat kustannustiedot: Hinkkanen, V., 2013;

Ankkuri-julkaisun tiedot: Kinnunen, R. et al. 2012).

Kuva 4. Ennalta ehkäisevän työn kustannusvertailu. Ankkuri-toiminnan kustannukset on arvioitu "Ajoissa Ankkuriin"-julkaisussa (Kinnunen, R. ym. 2012). Laitoshoidon kustannukset ovat keskimäärin 245 euroa vuorokaudessa. Täten vuosikustannukset ovat noin 89 000 euroa. (Hinkkanen, V. 2012). Nuorisopsykiatrian vuodeosastohoidon kuukauden hoitajakson hinta on 14 725 euroa. Täten vuosikustannukset ovat noin 176 700e. (Hujanen, T. & et al. 2008).

Esimerkin valossa karkeasti arvioiden Hämeenlinnan Ankkuri-toimintaa voidaan siten pitää kustannustehokkaana interventiona, jos toiminnan kautta onnistutaan ehkäisemään kahden nuoren joutuminen lastensuojelun laitoshoidon tai vankeuteen runsaaksi vuodeksi.

Käytännössä vuonna 2011 Hämeenlinnan Ankkuri-tiimi käsitteli 684 asiakastapausta, joista kaksi kolmasosaa oli nuorten rikollisuuteen tai muihin ongelmiin liittyviä ja kolmannes perheväkivaltaan liittyvää. Hankkeen aikana todettiin, että toiminta on taloudellisesti yhteiskunnallisia kustannussäästöjä tuottava ennalta ehkäisevän ja varhaisen puuttumisen muoto. Ankkuri-mallin mukainen toiminta ei merkinnyt lisäresursointia, vaan vaikuttavuus syntyi

moniammatillisen työskentelyn oikea-aikaisuudesta ja asiakaslähtöisesti eri palvelujen keskittämisestä "yhdele luukulle" vaikuttavuutta lisäävällä tavalla. (Kinnunen, R. ym. 2012).

Ruotsalaisen tutkimuksen mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin sijoitettu investointi (laskennallisesti 200 000 euroa) kannattaisi, vaikka onnistumisaste jäisi vain 1,5 % tasolle (Nilsson, I. & Wadeskog, A., 2008). Ankkuri-tiimin nuorista asiakkaista vain hyvin harva uusi rikoksensa (Kinnunen, R. ym. 2012), joten kustannushyödyt voisivat olla suuremmat. Ennen lopullisen arvioinnin tekemistä edellytettäisiin kuitenkin laajempaa tutkimusta kustannusvaikuttavuudesta moniviranoimaisyhteistyössä ja erityisesti Ankkuri-mallissa. Siihen liittyvä toimenpide on esitetty toimenpidesuunnitelmassa (jakso 7).

5. Tilannekatsaus paikalliseen toimintaan

5.1 Poliisilaitokset

Ankkurin levittämistä suunnittelevan työryhmän työskentelyn tueksi Poliisihallitus lähetti poliisilaitoksille kyselyn paikallistason Ankkuri- tai vastaavan ennalta ehkäisevän työn toimintamalleista. Poliisilaitokset valittiin kyselyn kohteeksi, koska Ankkuri-tiimit työskentelevät tällä hetkellä poliisilaitoksilla eikä kuntakyselyä katsottu sen laajuuden vuoksi ja muista käytännön syistä katsottu tarkoituksenmukaiseksi tässä yhteydessä. Poliisilaitosten vastauksista koottiin tiedot työryhmän työskentelyä varten. Poliisilaitokset saivat vastattavakseen seuraavat kaksi kysymystä:

- 1) Millaista säännöllistä ja vakiintunutta moniammatillista yhteistyötä poliisilaitoksenne tekee sosiaalitoimen, koulutoimen, nuorisotoimen ja terveydenhuollon kanssa?
- 2) Onko ennalta ehkäisevässä työssä Ankkuri- tai muita varhaisen - puuttumisen malleja käytössä?

Ankkurin levittämistä suunnitteleva työryhmä sai kaikista nykyisistä 24 poliisilaitoksesta vastaukset. Kyselyn vastauksista ilmeni, että ennalta ehkäisevän työn toimintamallit vaihtelevat poliisilaitosten välillä ja eri kuntien alueella. Osalla poliisilaitoksista on käytössään pitkälle kehitetyt toimintamallit ja laajat yhteistyöprosessit muiden nuorten kanssa toimivien viranomaisten kanssa, kun taas toisilla poliisilaitoksilla toimintamallit olivat jäsentymättö-

mämpiä. Käytettävät menetelmät ja yhteistyömuodot vaihtelivat myös aluekohtaisesti.

Poliisilaitoksille suunnatun kyselyn lisäksi kerättiin tietoa myös muista lähteistä, koska kaikissa vastauksissa ei kuvattu sosiaalipäivystyksen ja lastensuojelun sekä poliisin välistä yhteistyötä. Lähes kaikilla nykyisillä poliisilaitoksilla toimii kunnan palveluksessa oleva sosiaalityöntekijä tai muu sosiaalitoimen työntekijä joko päätoimisesti tai osa-aikaisesti. Monilla poliisilaitoksilla toimii jopa useita eri kuntien sosiaalitoimen edustajia. Kaikkien nykyisten poliisilaitosten alueella toimii myös nimetyt koulujen nimikkopoliisit vaihtelevin toimintamuodoin ja kaikissa tulevissa poliisilaitoksissa toimii ns. nettipoliisi. Vastausten perusteella ei voitu myöskään aina arvioida yhteistyön luonnetta, eikä sitä onko yhteistyö ilmiötasolla tapahtuvaa toimintaa, vai keskittykö se konkreettisiin tapauksiin.

Poliisin hallintorakennemuutoksen myötä poliisilaitosalueet uudistuvat. 1.1.2014 alkaen poliisilaitosalueita tulee aiemman 24:n sijaan olemaan 11; Lappi, Oulu, Pohjanmaa, Sisä-Suomi, Itä-Suomi, Lounais-Suomi, Häme, Kaakkois-Suomi, Länsi-Uusimaa, Itä-Uusimaa ja Helsinki. Seuraavassa esitellään pääpiirteittäin tulevien poliisilaitosalueiden moniammatillisen yhteistyön toimintamuotoja Ankkuri-mallin levittämistä silmällä pitäen.

Lapin poliisilaitos (väkiluku: 182 844)
(nykyiset: Peräpohjolan ja Lapin poliisilaitokset)

Tulevalla Lapin poliisilaitoksella tehdään säännöllistä ja vakiintunutta moniammatillista yhteistyötä päivittäin sekä sosiaalitoimen että terveydenhuollon (virka-apupyynnöihin liittyen) kanssa ja viikoittain koulu- ja nuorisotoimen kanssa. Tulevan Lapin poliisilaitoksen alueella työskentelee kuntien sijoittamia sosiaalityöntekijöitä. Yhteistoimintaa on kehitetty Ankkuri- ja MARAK-mallia silmällä pitäen. Lisäksi poliisilaitoksella toimii myös kaksi moniammatillista INFO-ryhmää, joiden päätehtävänä on ennalta ehkäistä ja valistaa alle 18-vuotiaita nuoria päihteiden vaaroista ja haitoista. Lapin aluehallintovirasto on kutsunut keskeiset toimijat koolle Ankkuri-mallin käynnistämiseksi Kemissä ja Rovaniemellä. Tarkoituksena on ottaa Ankkuri-malli Kemissä ja Rovaniemellä käyttöön ja jatkossa laajentaa Ankkuri-mallin käyttöönotto tulevan Lapin poliisilaitoksen koko alueelle. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Lapin poliisilaitoksessa.

Oulun poliisilaitos (väkiluku: 479 185)
(nykyiset: Koillismaan, Oulun, Jokilaaksojen ja Kainuun poliisilaitokset)

Tulevalla Oulun poliisilaitoksen alueella on vaihtelevia käytäntöjä moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen. Nykyinen Oulun poliisilaitos on tehnyt

laajasti yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa ja pitänyt aktiivisesti yhteyttä muun muassa lastensuojelun, nuorisoasiankeskuksen, sosiaali- ja terveystoimen ja koulutoimen kanssa. Nuorten tekemien rikosten tutkinta on keskitetty poliisilaitoksella yhdelle ryhmälle. Nuorten rikoksia tutkiva ryhmä, päätoimiset koulupoliisit ja Oulun kaupungin sijoittama poliisilaitokselle sijoittama lastensuojeluohjaaja toimivat tiiviissä yhteistyössä. Oulun poliisilaitos toimii aktiivisesti myös internetissä Oulun kaupungin nuorisoasiankeskuksen koordinoimassa IRC-Galleriassa toteutettavassa Jepari-chatissa, jossa toimii myös 2 nuorisotyöntekijää. Oulun poliisilaitoksella on käytössä myös MARAK-malli. Kainuun poliisilaitoksella on useiden vuosien ajan ollut käytössä ns. varhaisen puuttumisen malli ja laitoksella toimii myös sosiaalityöntekijä. Nykyisillä Koillismaan ja Jokilaakson poliisilaitoksilla ei ole strukturoitua ja moniammatillista toimintamallia, vaikka yhteistyötä tehdään eri toimijoiden kanssa muun muassa alueellisten yhteisöjen kautta. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Oulun poliisilaitoksella.

Pohjanmaan poliisilaitos (väkiluku: 442 331)

(nykyiset: Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan poliisilaitokset)

Tulevalla Pohjanmaan poliisilaitoksen alueella on vaihtelevia käytäntöjä moniammatilliseen yhteistyöhön liittyen. Nykyisen Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren poliisilaitoksella toimii moniammatillinen Nopsa-ryhmä, jossa yhteistyötä tekevät nuorisopoliisi, kaksi sosiaalityöntekijää, kaksi lastensuojelutyöntekijää/ohjaaja sekä nuorisotoimen edustaja kahtena työpäivänä viikossa. Toiminta pohjautuu Ankkuri-malliin. Valtuustoaloitteen pohjalta suunnitellaan parhaillaan MARAK -toiminnan käyttöönottoa. Nykyisen Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan poliisilaitosten alueella ei ole käytössä strukturoitua ja moniammatillista toimintamallia, vaan toiminta vaihtelee kunnittain. Yhteistyö sosiaali-, koulu- ja nuorisotoimen kanssa on toiminut pitkään hyvin. Nykyisellä Pohjanmaan poliisilaitoksella on käytössä MARAK-malli. Tulevan Pohjanmaan poliisilaitoksen poliisiasemilla toimii useita kuntien sosiaalityöntekijöitä. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Pohjanmaan poliisilaitoksella.

Sisä-Suomen poliisilaitos (väkiluku: 771 729)

(nykyiset: Keski-Suomen ja Pirkanmaan poliisilaitokset)

Tulevan Sisä-Suomen poliisilaitoksen alueella tehdään tiivistä yhteistyötä sosiaali-, nuoriso- ja koulutoimen kanssa, mutta varsinaista Ankkuri-mallia tai sen kaltaista mallia ei ole käytössä. Nykyisellä Keski-Suomen poliisilaitoksella on jossakin määrin käytetty samantyyppisiä varhaisen puuttumisen malleja ja laitoksella työskentelee Jyväskylän kaupungin sijoittama sosiaalityöntekijä. Siellä on myös käytössä MARAK-malli. Nykyisen Pirkanmaan poliisilaitoksen

yhteydessä toimii sosiaalipäivystys. Pirkanmaan poliisi ja sosiaalitoimi ovat 1,5 vuotta sitten käynnistäneet yhteistyöhankkeena Risu-hankkeen, jonka tavoite on katkaista moniammatillisen työryhmän tuella aiempaa lastensuojelutaustaa omaamattomien tamperelaisten nuorten syrjäytymiskierre. Risu-

hankkeen piiriin kuuluu erilaisille kohderyhmille suunnattuja tukiryhmiä, kuten vihanhallinta ryhmä väkivaltarikoksiin syyllistyneille nuorille sekä rattiryhmä rattijuopumukseen syyllistyneille nuorille. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Sisä-Suomen poliisilaitoksella.

Itä-Suomen poliisilaitos (väkiluku: 567 413)

(nykyiset: Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan poliisilaitokset)

Tulevalla Itä-Suomen poliisilaitoksen alueella on vaihtelevia käytäntöjä moniammatilliseen yhteistyöhön. Etelä-Savon poliisiasemilla toimii nuorisopoliiseja, jotka muun muassa edustavat poliisia sosiaalisessa mediassa ja tekevät yhteistyötä koulutoimen kanssa. Sekä nykyisen Pohjois-Savon että nykyisen Pohjois-Karjalan poliisilaitoksella on nuorten tiimi, jonka tarkoituksena on moniammatillisen yhteistyön kautta toimia mahdollisimman tehokkaasti nuorten rikosten käsittelyssä. Työskentelyssä keskitytään nuorten rikoskierteen katkaisuun nopeilla ja tehokkailla ratkaisulla ja painopiste on nuorissa. Lähisuhde- ja muun väkivallan vähentämisen keskeisin toimija on maakunnan alueella toimiva Viola -yhdistys, ja sen toiminnan myötä alueella useita lähi- ja muun väkivallan vähentämiseksi tähtääviä hankkeita, esimerkiksi Varjo- ja MARAK-hanke. Tulevaan Itä-Suomen poliisilaitokseen on eri poliisiasemille sijoitettu kuntien sosiaalityöntekijöitä ja myös nettipoliisityötä tehdään.

Lounais-Suomen poliisilaitos (väkiluku: 693 870)

(nykyiset: Satakunnan ja Varsinais-Suomen poliisilaitokset)

Tulevalla Lounais-Suomen alueella on vaihtelevia käytäntöjä sosiaali-, nuoriso- ja koulutoimen kanssa tehtävän yhteistyön kanssa. Varsinaista strukturoitua Ankkuri-mallia tai sen kaltaista mallia ei ole käytössä. Nykyisellä Varsinais-Suomen poliisilaitoksella on keskitetty alle 18-vuotiaiden tekemät ja heihin kohdistuneiden rikosten tutkinta. Ennaltaehkäisevällä viranomaisyhteistyöllä (esim. koulupoliisitoiminta, lähipoliisi) on pitkät perinteet osassa aluetta. Myös nettipoliisityötä tehdään. Nykyisellä Satakunnan poliisilaitoksella on vireillä Ankkuri-mallin käyttöönotto. Satakunnan poliisilaitos tekee yhteistyötä muiden viranomaistahojen kanssa, mutta yhteistyöt ovat olleet projekti- tai hanke- luontoisia (esim. Lasta lyömätön Satakunta-projekti ja lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön puuttuva Pakka-hanke). Sekä nykyisen Satakunnan että Varsinais-Suomen poliisilaitokselle on sijoitettu kuntien sosiaalityöntekijöitä.

Hämeen poliisilaitos (väkiluku: 378 020)

(nykyiset: Päijät-Hämeen ja Kanta-Hämeen poliisilaitokset)

Tulevalla Hämeen poliisilaitoksen alueella Ankkuri-malli on laajasti käytössä. Sekä nykyisellä Päijät-Hämeen että nykyisellä Kanta-Hämeen poliisilaitoksilla on käytössä Ankkuri-malli erilaisina sovelluksina. Päijät-Hämeen Ankkuri-tiimiin kuuluu yksi some-poliisi. Tiimiin ei ole saatu psykiatrista sairaanhoitajaa. Poliisilaitos tekee myös muuta yhteistyötä sekä terveydenhuollon että sosiaali-, koulu-, ja nuorisotoimen kanssa. Päijät-Hämeen poliisilaitoksella on myös käytössä MARAK-malli. Näiden lisäksi sekä nykyisen Päijät-Hämeen että nykyisen Kanta-Hämeen poliisilaitoksille on sijoitettu kuntien sosiaalityöntekijöitä. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Hämeen poliisilaitoksella.

Kaakkois-Suomen poliisilaitos (väkiluku: 313 776)

(nykyiset: Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson poliisilaitokset)

Tulevalla Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen alueella on perinteitä moniammatillisesta yhteistyöstä muun muassa eri yhteistyöryhmien kautta, vaikka varsinaista strukturoitua Ankkuri- tai sen tyyppistä mallia ei ole käytössä. Nykyisen Etelä-Karjalan poliisilaitoksen

poliisiasemilla työskentelee eri poliisiasemilla kaksi sosiaaliohjaajaa, jotka vastaavat nuorten asioista ja toimivat linkkeinä muiden viranomaisten ja poliisin välillä. Poliisi, lastensuojelu ja koulukuraattori toimivat yhdessä Vintiö-toiminnassa, jonka tehtävänä on ehkäistä alle 15-vuotiaiden rikoksen uusiminen. Nykyisellä Kymenlaakson poliisilaitoksen alueella tehdään säännöllistä yhteistyötä sosiaalitoimen kanssa muun muassa nuoriin rikosentekijöihin, edunvalvonta-asioihin ja lastensuojeluun liittyen. Sekä nykyisille Etelä-Karjalan että Kymenlaakson poliisilaitoksille on sijoitettu kuntien sosiaalityöntekijöitä. MARAK-hanke on toiminut noin vuoden ajan Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden alueella ja käyttöönottoa Kymenlaakson poliisilaitoksen alueella valmistellaan. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos (väkiluku: 433 668)

(nykyinen: Länsi-Uudenmaan poliisilaitos)

Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisiasemilla toimivat tutkintayksiköt tekevät päivittäistä moniammatillista yhteistyötä sekä lasten ja nuorten rikoksia että perheväkivaltaa koskevissa asioissa. Espoon pääpoliisiaseman rikostutkintayksikön säännöllinen moniammatillinen yhteistyö liittyy lähinnä Jouko-menettelyyn, jossa sosiaaliviranomainen, syyttäjä ja poliisi toimivat yhdessä ja kokoontuvat viikoittain käsittelemään nuorten asioita. Jouko-menettely on nopeutettu prosessi nuorten asioiden käsittelyssä ja liittyy varhaiseen puuttumiseen rikoskierteen alkuvaiheessa. Länsi-Uudenmaan poliisilaitos tekee

lisäksi säännöllistä yhteistyötä lastensuojelun kanssa. Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle on sijoitettu kuntien sosiaalityöntekijöitä. Myös nettipoliisityötä tehdään tulevalla Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksella.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos (väkiluku: 520 006)
(nykyiset: Keski-Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan poliisilaitokset)

Tulevalla Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella on erilaisia käytäntöjä moniammatillisen yhteistyön suhteen kunnittain vaihdellen, eikä varsinaista strukturoitua Ankkuri- tai sen kaltaista mallia ei ole käytössä. Nykyisellä Keski-Uudenmaan poliisilaitoksella yhteistyöstä vastaavat lähinnä päätoimiset poliisit ja oman toimensa ohella tehtävää hoitavat lähipoliisit. Ennalta ehkäisevän työn osalta ei ole kirjattu valmiita yhteistyöprosesseja tai käytäntöjä, vaikka sitä tehdään mm. osallistumalla moniammatillisiin kokouksiin. Nykyisellä Vantaan poliisilaitoksen alueella toimii erilaisia käytäntöjä, mutta jäsentynyttä moniammatillisen yhteistyön mallia ei ole käytössä MARAK-mallia lukuun ottamatta. Vantaalla toimii poikkihallinnollinen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn Jota-työryhmä, jonka puheenjohtajuus on Vantaan kaupungin sosiaalivirastolla. Molempiin nykyisiin poliisilaitoksiin on sijoitettu sosiaalityöntekijöitä.

Helsingin poliisilaitos (väkiluku: 603 968)
(nykyinen: Helsingin poliisilaitos)

Helsingin poliisilaitoksella toimii moniammatillinen viranomaisryhmä, joka työskentelee Ankkuri-mallin mukaisesti. Siinä työskentelee 4 poliisin kanssa neljä sosiaalityöntekijää ja kaksi psykiatrista sairaanhoitajaa sekä osa-aikainen lääkäri. Toimintaa ei ole rajattu vain alle 18-vuotiaiden asioiden käsittelyyn. Lisäksi poliisin tiloissa on työpiste sosiaalitoimen nuorisotyöryhmälle, joka vastaa rikoksesta epäiltyjen alle 18-vuotiaiden nuorten lastensuojelun arvioinnista ja oikeusedustuksesta. Yhteistyö poliisin ja terveydenhuollon sekä nuoriso-, sosiaali- ja koulutoimen kanssa on lisääntynyt viime vuosina, ja uusia yhteistyömalleja on sekä suunnitteilla että jo käytössä. Helsingin poliisilaitoksella on käytössä myös MARAK-malli. Kunta on sijoittanut Helsingin poliisilaitokselle sosiaalityöntekijöitä ja myös nettipoliisityötä tehdään vakiintuneesti.

5.2 Aluehallintovirastot

Ankkuri-mallin käyttöönoton edistäminen on osa aluehallintovirastojen sisäisen turvallisuuden ohjelman valtakunnallisia tavoitteita. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa päätettyjen toimenpiteiden alueellisen toimeenpanon varmistamiseksi on laadittu alueelliset toimeenpanosuunnitelmat. Kaikki aluehallintovirastot ovat nimenneet yhdyshenkilöt Ankkuri-mallin levittämiseksi. Seuraavissa kappaleissa kuvataan aluehallintovirastojen tähänastista toimintaa Ankkuri-malliin, mallia tukeviin toimenpiteisiin sekä eri toimijoiden yhteistyöhön liittyen.

Aluehallintovirastot	Maakunnat	Kuntien ja kaupunkien lukumäärä (2013)	Väkiluku
Etelä-Suomi	Kanta-Häme, Päijät-Häme, Uusimaa, Kymenlaakso, Etelä-Karjala	64	2,2 milj.
Länsi- ja Sisä-Suomi	Pirkanmaa, Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa	86	1,2 milj.
Lounais-Suomi	Varsinais-Suomi ja Satakunta	48	693 870
Itä-Suomi	Etelä-Savo, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala	47	567 413
Pohjois-Suomi	Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa	38	481 355
Lappi	Lappi	21	182 844

Taulukko 1. Aluehallintovirastojen toimintaympäristöt (väkiluvut 31.12.2012 voimassa olleiden tietojen mukaan. Tilastokeskus, 2013b)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Etelä-Suomen aluehallintovirastossa valmiustoimikunnan sihteeristö vastaa Ankkuri-mallin käyttöönoton tukemisesta ja seurannasta osana Sisäisen turvallisuuden ohjelmaa. Ankkuri-mallia tukevaa työtä tehdään Etelä-Suomen aluehallintoviraston hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä

Alkoholiohjelman osalta. Perhe- ja lastensurmien ehkäisyyn liittyen Etelä-Suomen aluehallintovirasto järjesti viranomaisyhteistyön edistämistä koskevan koulutustilaisuuden Helsingissä keväällä 2013. Koulutuksessa esiteltiin Hämeenlinnan Ankkuri-toimintaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä nuorisotoimen edustajille. Lisäksi vuosina 2010–2012 Hämeenlinnan Ankkuri-toimintaa esiteltiin kahdessa suomalais-venäläisessä lähialueyhteistyöseminaarissa. Etelä-Suomen aluehallintovirastossa valmiustoimikunnan sihteeristö jatkaa Ankkuri-toiminnan käyttöönoton levittämistä osana sisäisen turvallisuuden ohjelmaa.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa kokonaisturvallisuuden yhteistoimintaryhmän sihteeristö kartoittaa Ankkuri-mallia vastaavia toimintamalleja omalla alueellaan. Kokonaisturvallisuusstrategian pääteemana on lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden vahvistaminen. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Sinisen kirjan arvoprosessin tavoitteena on elämänhallinnan vahvistaminen ja syrjäytymisen kääntyminen laskuun. Tähän liittyen kokonaisuusturvallisuusstrategiassa on useita Ankkuri-toimintaa tukevia/täydentäviä toimenpiteitä eri viranomaisten ja toimijoiden vastuulla. Toimenpiteistä ajankohtaisin on varhaisen puuttumisen polulla ajallisesti Ankkuri-mallin mukaista toimintaa edeltävä Välittämisen koodi, jonka pilotointi suunnitellaan käynnistettävän vuoden 2014 alussa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin koordinoimana.

Aluehallintovirasto järjestää vuosittain maakunnallisia työkokouksia kuntien ehkäisevän päihdetyön, lähisuhde- ja perheväkivallan ja terveyden edistämisen yhdyshenkilöille. Lähiaikojen teemoina ovat olleet salassapitosäännöksen moniammatillisessa yhteistyössä, MARAK-hanke, syrjäytymisen ehkäiseminen nuorisotyössä. Seuraavissa tilaisuuksissa esitellään mm. Ankkuritoimintaa ja Poikien talo- mallia. Väkivallan ja rikosten ehkäisytyöryhmän toiminnassa painotetaan tänä vuonna erityisesti poikien ja nuorten miesten huomioimista, koska näissä ryhmissä syrjäytyminen on suurempaa ja toisaalta taas heille on heikommin saatavissa palveluja.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Lounais-Suomen aluehallintovirasto ei ole ollut vielä varsinaista Ankkuri-toimintaan tukevaa työtä alueellaan, vaikka muuhun ennalta ehkäisevään työhön on panostettu. Aluehallintovirasto on jatkanut lähisuhdeväkivallan ehkäisytyön yhdyshenkilöverkoston ja alueellisten avainkouluttajien tukemista vuonna 2012. Tarkoituksena on jatkaa lähisuhdeväkivallan parissa toimivien verkostojen ylläpitoa sekä järjestää koulutusta kentältä ilmenevien tarpeiden mukaan. Syksyllä 2013 on suunnitteilla koulutukset, joissa aiheina ovat: lähisuhdeväkivallan vaikutukset lapsiin ja nuoriin, sekä huolen puheeksi

ottaminen ja puuttumisen keinot. Samassa yhteydessä järjestetään avainkouluttajien verkostotapaaminen.

Itä-Suomen aluehallintovirastossa

Itä-Suomen aluehallintovirastossa Ankkuri-mallin vastuutahona on sisäisen turvallisuuden työryhmä. Alueellisessa turvallisuussuunnitelmassa KAMU:ssa (kaikki mukaan turvallisuustyöhön) sekä aluehallintoviraston perustyössä on useita Ankkuri-toimintaa tukevia asioita kirjattuna ja toteutettuna. Malli ei tiettävästi ole käytössä Ankkuri-mallin nimellä Itä-Suomen alueella, mutta vastaavaa toimintaa toteutetaan mm. Kuopiossa Rikosseuraamusviraston toimesta. KAMU:ssa lasten ja nuorten turvallisuus ja turvallinen kasvuympäristö ovat Ankkuri-mallia tukevia asioita. Itä-Suomen aluehallintovirasto on kartoittanut Ankkuri-malliin liittyvää toimintaa alueellaan ja järjestää tulevaisuudessa aiheeseen liittyviä koulutuksia. Nämä seikat ilmenevät edellä mainitusti poliisilaitosten esittelyissä.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston Sisäisen turvallisuuden ohjelman alueellisessa toimeenpanosuunnitelmassa Ankkuri-malli on kirjattu yhdeksi toimenpiteeksi nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi. Tavoitteena on ottaa malli laajasti käyttöön soveltaen sitä paikallisiin oloihin. Paikallista moniammatillista yhteistyötä on kuvattu edellä poliisilaitosten osuudessa ja sitä on myös monissa muissa muodoissa. Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa toimii laaja sisäisen turvallisuuden alainen työryhmä, joka on valmistellut toimenpideohjelman rikosten uhrin ja tekijän palveluihin ohjaamisen ja palvelujen saatavuuden varmistamiseksi. Lisäksi työryhmä seuraa ja arvioi toimenpiteiden toteutumista. Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella järjestettiin myös tammikuussa 2013 Ehkäise, tunnista ja toimi -seminaari, jonka aiheena oli väkivallan ehkäisy ja varhainen tunnistaminen.

Lapin aluehallintovirasto

Lapin aluehallintovirastossa Ankkuri-malli on sovittu yhdeksi Sisäisen turvallisuuden ohjelman Lapin alueellisen toimeenpanosuunnitelman toimenpiteeksi. Mainittu toimenpide sisältää sen, että kaikissa Lapin kunnissa otetaan käyttöön alle 18-vuotiaiden rikoskierteen katkaisemiseksi kehitetty Ankkuri-malli tai sovellus siitä. Toimenpiteen suunnittelun vastuujoukko edustaa Lapin aluehallintovirastoa (POL-vastualue), poliisia, kunnan sosiaalitoimintaa, terveydenhuoltoa ja nuorisotoimintaa. Lapin aluehallintovirasto toimii eri yhteistyötahojen koollekutsujana. Suunnittelupalaverin jälkeen sovittiin, Lapin ja Peräpohjolan poliisilaitosten esityksestä, että ensin lähdetään liikkeelle Ankkuri-mallin käyttöönottamisessa Rovaniemen ja Kemian kaupungeissa.

Myöhemmässä vaiheessa mallin käyttöönottoa laajennettaisiin. Jatkossa selvitetään toiminnan rahoitukseen ja sitoutumiseen liittyviä asioita ja muita jatkotoimenpiteitä hyväksyntä ja toimintamalli/reunaehdot/ohjaus jatkotoimenpiteistä vastuuhenkilöineen. Lapin aluehallintoviraston neljällä seutukäynnillä on esitelty Ankkuri-toimintaa.

5.3 Kunnat

Kunnat ovat keskeisessä asemassa Ankkuri-mallin käyttöönotossa paikallisesti, koska Ankkuri-mallin toimijat ovat kuntien työntekijöitä poliisia lukuun ottamatta. Toimijoina kunnat ovat itsenäisiä ja ne päättävät omista työmuodoistaan ja niiden resursoinnista. Kunnat tuottavat tai rahoittavat valtaosan niistä palveluista, joita lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja syrjäytymisen estämiseksi tehdään. Kunnissa on myös tehty ennaltaehkäisevää ja monipuolista nuorten sosiaalista vahvistamista tukevaa työtä jo pitkään.

Tässä julkaisussa Ankkuri-mallin tai sen kaltaista toimintaa on tarkasteltu poliisilaitoskohtaisen tarkastelun kautta, lähinnä käytännön syistä eikä tässä yhteydessä ole mahdollista tarkastella muita kunnissa käytössä olevia varhaisen puuttumisen tai nuoren rikoskäyttäytymiseen puuttuvia toimintamalleja. Kunnat ja poliisi ovat jo vakiintuneesti tiedostaneet paikallisen yhteistyön merkityksen, koska useimmille nykyisille ja kaikille tuleville poliisilaitoksille on sijoitettu kunnan työntekijöitä, vähintään osa-aikaisesti. Kokemukset tästä yhteistyöstä ovat olleet erittäin hyviä.

Suomen Kuntaliitto (Kallio-Saavela, M. et al., 2013) selvitti kunnissa tehtyjä toimenpiteitä, joilla paikallisesti edistetään nuorten kouluttautumista perusopetuksen jälkeen, tuetaan työllistymistä ja ehkäistään syrjäytymistä. Helmi–maaliskuussa 2013 tehtyyn kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 117 kuntaa (39%) ja se kohdennettiin kunnissa nuorisoasioista vastaaville. Kyselyllä kartoitettiin kuntavastaajien näkemyksiä siitä, miten hallitusohjelmaan kirjattuun nuorisotakuuseen liittyviä asioita ja toimenpiteitä koordinoidaan kunnissa.

Kyselyn tulosten perusteella monipuolista tukea ja palveluja tarvitsevien nuorten kohdalla tärkeintä näyttää olevan yksittäisten palvelujen linkittäminen toisiinsa nykyistä koordinoitummin. Paikallistason yhteistyössä on tärkeää koota toimijaverkosto yhteen ja määritellä yhteistyöhön liittyvät palveluprosessit, yhteistyötahot, vastuut, työnjako ja yhteiset pelisäännöt, joiden puitteissa nuorta autetaan, tuetaan ja ohjataan hänelle sopivaan suuntaan. Nuorten kouluttautumisen ja työllistymisen tukemiseksi sekä syrjäytymisen ehkäisemiseksi keskeisinä palvelukokonaisuuksina mainitaan etsivä nuorisotyö, kesätyöpaikat ja työpajatoiminta. (Kallio-Saavela, M. et al., 2013)

Nuorisolain (27.1.2006/72) mukaisesti kunnissa tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistetään nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parannetaan nuorten kasvu- ja elinoloja. Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat mm. nuorten kasvatuksellinen ohjaus ja paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Kunnissa on myös paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluvat opetus-, nuoriso, ja sosiaali- ja terveystoimen sekä työ- ja poliisi-hallinnon edustajia. Lisäksi verkostoon voi kuulua puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia. Nuorisolain mukainen etsivä nuorisotyö auttaa yksittäisiä nuoria.

Ankkuri-malli sopii näihin nuorisolain mukaisiin kunnallisen nuorisotyön toimintamuotoihin ja viranomaisten väliseen yhteistyöhön nuorten hyväksi. Ankkuri-malli keskittyy nimenomaan yksittäisen nuoren asioihin, joita nuorisolain mukainen verkosto ei käsittele. Nuorisotyö on oleellinen osa Ankkuri-mallin toimintaa.

6. Ankkuri-mallin käyttöönotosta

Poliisilaitosten ja aluehallintoviraston vastausten sekä muiden lähteiden perusteella saadaan kokonaiskuva tilanteesta tulevien poliisilaitosten alueilla Ankkuri-mallin tai sen kaltaisen toimintamallien käytöstä. Kyselyn perusteella ei ole kuitenkaan mahdollista arvioida tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan moniviranomaisyhteistyön edellyttämiä paikallisia kehittämistarpeita. Vain paikalliset toimijat voivat tehdä arvion Ankkuri-mallin hyödyllisyydestä paikallisissa olosuhteissa ja käyttöönoton tarpeellisuudesta sekä siitä olisiko Ankkuri-mallin elementit hyödynnettävissä muutoin, esimerkiksi olemassa olevia toimintamalleja ja -prosesseja kehittämällä tai täydentämällä. On myös mahdollista, että paikallisesti katsotaan tarkoituksenmukaisesti työskennellä jossakin muualla kuin poliisiasemalla, vaikka Ankkuri-mallin kytkeminen juuri poliisiasemalle on ollut eräs olennainen toimintaa tukeva tekijä. Tällä hetkellä meneillään olevat, ja myös tulevat organisaatiomuutokset, kuten poliisin hallintorakennemuudistus (ns. PORA III), sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuudistus (ns. sote-uudistus) sekä kuntauudistus, vaikuttavat alueen tulevaisuuden toimintaan.

Tulevien poliisilaitosten alueella kolmessa: Hämeen, Helsingin ja Pohjanmaan poliisilaitoksilla, on tällä hetkellä käytössä Ankkuri-malli tai siihen pohjautuva, strukturoitu ennalta ehkäisevä yksilötason moniammatillinen toimintamalli. Ne ovat rakenteeltaan ja toimintamuodoiltaan muotoutuneet erilaisiksi paikallisista olosuhteista johtuen. Juuri tästä syystä sisäisen turvallisuuden ohjelmassa toimenpiteen 24 Ankkuri-mallin käyttöönotto sidottiin paikallisten ja alueellisten olosuhteiden sekä käytäntöjen huomioimiseen. Tässä julkaisussa on esitelty

Hämeenlinnan malli, mutta Helsingin Ankkuri-mallissa on otettu huomioon erityisesti ison kaupungin toiminnalliset haasteet. Uusienkin poliisilaitosten sisällä alueelliset erot Ankkuri-mallin käyttöönotossa ja sen kaltaisessa toiminnassa voivat olla suuret, koska poliisilaitosten alueella on useita rakenteellisesti erilaisia kuntia. Seudullisesti järjestettävä Ankkuri-toiminta on vaihtoehto, jota on myös tarkoituksenmukaista pohtia paikallisesti. Ratkaisevaa on, että rikoksella oireileva nuori tai perheväkivallan uhri pääsee nopeasti, moniammatillisen yhteistyön ansiosta yhdeltä luukulta avun piiriin ilman viranomaiselta toiselle "pompottelua".

Poliisilaitoksille suunnatun kyselyn perusteella Ankkuri-mallin käyttöönottoa suunnitellaan kahden tulevan poliisilaitoksen alueelle: Lapin poliisilaitokselle (Rovaniemi, Kemi) ja Lounais-Suomen poliisilaitokselle (Pori). Muissa tulevilla poliisilaitoksissa yhdistyvät Ankkuri- tai sen kaltaisen mallin kannalta hyvinkin erilaisia toimintatapoja omaavat

poliisilaitokset. Joidenkin nykyisten poliisi-laitosten alueilla toiminta on melko lähellä Ankkuri-mallin kaltaista toimintaa. Näitä toimintoja olisi luontevaa kehittää paikallisesti tarkoituksenmukaisella tai mahdollisella tavalla yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa Ankkuri-mallia vastaavaksi. Toisilla nykyisillä poliisilaitoksilla ei ole käytössä strukturoitua Ankkuri-mallin kaltaista yksilötason moniviranomais- tai moniammatillisen yhteistyön toimintamallia, vaikka moniammatillista yhteistyötä tehdäänkin paikoitellen.

Viranomaisten yhteistyön määrä tai sen strukturoimattomuus ei kuitenkaan johdu ainoastaan yksittäisestä toimijasta, vaan siihen on monia taustasyitä. Kaikkialla moniviranomais- tai moniammatillisen yhteistyön hyötyjä ei ole välttämättä tiedostettu ja toteuttaminen kunnan ja poliisin yhteistyönä näiden rakenneuudistusten yhteydessä olisi mahdollisuus paikalliselle toiminnan kehittämiseksi. Joskus strukturoimatonkin toimintamuoto voi olla tehokasta, joten rakenteen muodostaminen ei voi olla itseisarvo. Ankkuri-mallin käyttöönotto edellyttää kaikkien toimijoiden osallisuutta, eikä se ole ainoastaan yksittäisen toimijan päätösvallassa. Myös aluehallintoviranomaiset tukevat ja edistävät alueellisesti Ankkuri-mallin levittämistä.

Paikallisen Ankkuri-mallin käyttöönoton ja siihen liittyvän pohdinnan tueksi on Hämeenlinnan Ankkuri-toimintaan liittyviä kokemuksia kerätty liitteisiin. Sieltä löytyvät muistilista, mitä Ankkuri-mallin käyttöönotossa on hyvä ottaa huomioon (liite 1), mitä yhteistoimintasopimuksessa tulee ainakin ilmetä (liite 2) sekä Hämeenlinnan Ankkuri-toimintamuotojen palvelukuvaukset (liite 3). Paikallisesti Ankkuri-mallin käyttöönottoa suunniteltaessa tai nykyisiä rakenteita kehitettäessä on tarkoituksenmukaista arvioida ennalta ehkäisevää moniammatillista toimintaa ja moniviranomaisyhteistyötä laajemminkin, jotta päällekkäisiltä toiminnoilta vältytään ja toisaalta varmistetaan viranomais-

toiminnan kattavuus, esimerkiksi perheväkivallan estämiseksi. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa (SM, 2012 a) on päätetty esimerkiksi MARAK-mallin levittämisestä koko maan tasolle pilotoinnin tulosten perusteella ja Tie selväksi -mallin mukaisen päihdetilannetta koskevan kartoituksen tarjoamisesta terveys- tai sosiaaliviranomaisen kanssa alle 25-vuotiaille rattijuopumuksesta kiinnijääneille. Liitteessä 4 kuvataan näitä toimintamalleja, että ne voidaan ottaa huomioon Ankkuri- tai sen kaltaisen mallin käyttöönottoa suunniteltaessa ja valmisteltaessa.

Tämän julkaisun valmistellut sisäasiainministeriön poliisiosaston asettama Ankkuri-mallin levittämistä suunnitteleva työryhmä on myös valmistellut Ankkuri-mallin käyttöönoton valtakunnalliseksi edistämiseksi toimeenpanosuunnitelman, jonka toimeenpano on jo käynnistynyt. Työryhmä jatkaa toimintaansa seuraten ja edistään Ankkuri-mallin levittämistä.

7. Toimeenpanosuunnitelma Ankkuri-mallin valtakunnalliseksi levittämiseksi

Työryhmän päättämät valtakunnalliset edistämistoimet Ankkuri- tai sen kaltaisen mallin käyttöönottamiseksi edistämistoimet:

1.) Lisätään tietoisuutta Ankkuri-mallista, sen käyttöönotosta ja hyödyistä järjestämällä seminaareja, koulutuksia ja esittelytilaisuuksia keskeisille toimijoille ja kunnallisille päättäjille edistään mallin valtakunnallista levittämistä. Tietoisuuden lisäämistä seurataan SM:n poliisiosaston asettamassa valtakunnallisessa ns. Ankkuri-seurantaryhmässä.

Aikataulu: 2013–2014.

Vastuutahot: SM:n poliisiosaston asettama valtakunnallinen Ankkuri-seurantaryhmä, SM, STM, OKM, Poliisihallitus, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Kuntaliitto, Aluehallintovirastot

2.) Laaditaan viestintäsuunnitelma, jonka mukaisesti edistetään mallin levittämistä ja tiedotetaan mallista eri hallinnonalojen kanavia hyödyntäen. Viestintätoimia seurataan SM:n poliisiosaston asettamassa valtakunnallisessa ns. Ankkuri-seurantaryhmässä.

Aikataulu: 2013–2014.

Vastuutahot: SM:n poliisiosaston asettama valtakunnallinen Ankkuri-seurantaryhmä, SM, STM, OKM, Poliisihallitus, Terveystieteiden tutkimuskeskus, Kuntaliitto, Aluehallintovirastot.

3.) Valmistellaan julkaisu, jossa esitellään Ankkuri-toimintaa ja valtakunnallista nykytilannetta, käsikirjana käytettäväksi Ankkuri-toimintaa paikallisesti käynnistettäessä. Julkaisu julkaistaan sisäasiainministeriön julkaisusarjassa ja levitetään eri hallinnonalojen kanavia pitkin.

Aikataulu: 2013

Vastuutahot: SM:n poliisiosaston asettama valtakunnallinen Ankkuri-seurantaryhmä

4.) Luodaan eri hallinnonalojen omille internet-sivuille Ankkuri-mallia koskeva esittely.

Aikataulu: 2013

Vastuutahot: Kuntaliitto, Poliisihallitus, THL, Aluehallintovirastot, SM, STM, OKM,

5.) Varmistetaan, että poliisin vuotta 2014 koskevaan tulosohjaukseen sisällytetään Ankkuri - tai vastaavan kaltaisen mallin käyttöönotto sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti. Poliisihallitus varmistaa poliisilaitosten osalta aktiivisen Ankkuri - tai vastaavan yhteistyöhön hakeutumisen ja toiminnan riittävän yhdenmukaisuuden huomioiden paikalliset erot. Poliisihallitus seuraa ja raportoi kehityksestä sisäasiainministeriön poliisiosastolle. Toimet esitellään puolivuositain Ankkuri-työryhmälle.

Aikataulu: 2013–2014

Vastuutahot: SM, Poliisihallitus

6.) Varmistetaan, että aluehallintovirastojen toiminnassa huomioidaan Ankkurin levittäminen sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti. Aluehallintovirastot edistävät mallin ja siihen keskeisesti liittyvien muiden toimenpiteiden levittämistä omilla alueillaan kartoittamalla ja tukemalla keskeisiä paikallisia toimijoita. Edistämistoimet voivat liittyä myös koulutuksen järjestämiseen. Aluehallintovirastojen Ankkurin ja siihen keskeisesti liittyvät edistämistoimet esitellään puolivuositain Ankkuri-työryhmälle.

Aikataulu: 2013–2014

Vastuutahot: Aluehallintovirastot

7.) Selvitetään mahdollisuudet tehdä selvitys, jossa tarkastellaan hallinnonaloittain lapsiin ja nuoriin kohdistuvien ennaltaehkäisevien toimintamallien kustannusvaikutuksia ja -hyötyjä moniviranomaisyhteistyössä, erityisesti Ankkuri-toimintaa tarkastellen. Varmistetaan poikkihallinnollinen rahoitus selvitykselle.

Aikataulu: 2014

Vastuutahot: SM, STM, OKM

8.) Kartoitetaan uusia yhteistyökumppaneita Ankkuri-mallin valtakunnallisen levittämisen tueksi.

Aikataulu: pysyvä

Vastuutahot: SM:n poliisiosaston asettama valtakunnallinen Ankkuri-seurantaryhmä

9.) Tarkastellaan Ankkurin seurantaryhmässä toimeenpanosuunnitelman toimenpiteiden riittävyttä osana työskentelyä ja tarvittaessa täydennetään toimeenpanosuunnitelmaa.

Aikataulu: pysyvä

Vastuutahot: SM:n poliisiosaston asettama valtakunnallinen Ankkuri-seurantaryhmä

10.) Valmistellaan sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaisesti raportti julkaistavaksi vuonna 2015.

Aikataulu: 2014 (-2015)

Vastuutahot: SM:n poliisiosaston asettama valtakunnallinen Ankkuri-seurantaryhmä

LIITE 1: Muistilista paikallisesti Ankkuri-mallia käyttöönotettaessa

Ankkuri-toimintaa käynnistettäessä tulee huomioida paikalliset olosuhteet, palveluntarpeet ja -mahdollisuudet.

Paikkakunnan lähtötilanteen kartoitus:

- Määritä alueen koko, väestöpohja, alueen erityispiirteet (alueen nuorten tekemät rikokset, perheväkivalta jne.)
- Määritä, miten puututaan alaikäisten rikollisuuteen ja perheväkivaltaan (toimialoittain ja moniviranomaisyhteistyökäytännöin).
- Määritä nykyiset toimet, mikä toimii ja mikä voisi olla toisin.
- Arvioi, täydennetäänkö olemassa olevia hyviä käytäntöjä Ankkuri-toiminnalla vai käynnistetäänkö uutena toimintana?

Yhteistyökumppanien etsintä:

- Pohdi, onko paikallisesti vai seudullisesti järjestettävää toimintaa.
- Löydä oikeat, motivoituneet henkilöt eri hallinnonaloilta (poliisi, sosiaali-, terveys- ja nuorisotoimi) Myös johto sekä poliittinen päätöksenteko mukaan alusta alkaen.
- Määritä mahdolliset muut paikalliset aktiivitoimijat, joiden mukaan ottamisesta voi olla hyötyä.
- Sovi, kuka toimii koollekutsujana.

Toiminnan organisointi ja johtaminen:

- Aseta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ohjausryhmä
  - Sovi, kuka toimii vetomoottorina.
  - Määritä yhteinen visio ja päämäärä
  - Luo toiminnan rakenne (säännöllisesti kokoontuvat esimiestiimit sekä varsinainen Ankkuri-tiimi)
  - Laadi toimeenpanosuunnitelma ja yhteistoiminta-sopimus (liite 2)
- Yhteistoimintasopimuksessa määritellään toimijoiden työnjako, kustannusten laskennallinen jakautuminen sekä toimijoiden että alueen eri kuntien kesken sekä esimiestiimin kokoonpanon ja tehtävien määrittely. Sopimus pohjaa ja suunnitelmia rakenteesta on saatavilla jo toimivilta Ankkuri-tiimeiltä.

Toimintamuodot:

- Määritä kohderyhmä
- Määritä omalla alueellasi toteutettavat toimintamuodot (Hämeenlinnan kaupungin Kanta-Hämeen Ankkuri-mallin palvelukuvaukset, liite 3)
- Määritä riittävä henkilöstömäärä (katso seutukuntavertailu kappale 4.3)
Ankkuri-tiimin jäsenet voivat toimia tiimissä myös osa-aikaisesti, jolloin kiinteä yhteys omaan taustaorganisaatioon ja moniviranomaisyhteistyön edellytykset säilyvät. Huomioi kuitenkin, että resurssien riittämättömyys estää tehokkaan työskentelyn. Osa-aikaisen työntekijän osalta tulee erityisesti varmistaa, että työaika riittää eikä osa-aikaisuus vaikeuta (käytännön) yhteistyötä muiden tiimin jäsenien kanssa (esim. yhteispalaverit, asiakastapaamiset tapahtuvat lähtökohtaisesti parityönä).

Rahoitus:

Varsinainen Ankkuri-toiminta ei vaadi erillisrahoitusta. Kukin Ankkuri-tiimiläinen tekee oman hallinnonalansa tehtäviä. Ankkurissa eri viranomaisten omat tehtävät tehdään samassa virkapaikassa, joka tuo monia tehokkuushyötyjä toimintaan. Käynnistämävaiheessa toiminnan suunnittelu ja kehittäminen edellyttää panostusta, joka on toteutettavissa osana toiminnan kehittämistä.

- Pohdi, käynnistetäänkö suunnittelu osana toiminnan kehittämistä, eli virkatyönä.
- Pohdi, tarvitaanko alkuvaiheen käynnistystoimiin "veturi", (hanke)-koordinaattori vai onko toteutettavissa esimerkiksi työryhmätyöskentelyn kautta.
- Yhteistoimintasopimukseen olisi hyvä määritellä laskennallinen budjetti, mikäli toiminta on seutukunnallista ja sisältää useita kuntia (yhteisiä kustannuksia; koulutukset, työnohjaus, tilat, laitteet, kokouskulut).
- Huomioi tarvittaessa ulkoiset hankerahoitusmahdollisuudet.

Ankkuri-toiminnan käynnistäminen:

- Valitse motivoituneet Ankkuri-tiimiläiset.
- Esimiestiimi kootaan Ankkuri-tiimiläisten esimiehistä (sovittava koollekutsuja ja kokoontuminen säännöllisin väliajoin).
- Ankkuri-tiimiläisten sisäänajo: toisten töihin tutustuminen, yhteistyökäytännöistä sopiminen ja kouluttautuminen.
- Säännölliset viikoittaiset Ankkuri-tiimikokoontumiset (pysyvä käytäntö).

- Ryhmätyönohjaus säännöllisesti (kuukausittain á 1½-2 h) toiminnan ja yhteistyökäytäntöjen kehittämiseksi ja jaksamisen tueksi.
- Ankkuri-tiimiläiset ovat säännöllisessä ja tiiviissä yhteistyössä taustaorganisaationsa työntekijöiden ja työryhmien kanssa hoitaessaan lakisääteistä tehtäväänsä.
- Ota käyttöön Ankkuri-toiminnan tilastointi- ja arviointimenetelmä (esim. Haltikin Sharepoint-tilastopohja).
- Tiedota toimintamuodosta ja sen tuloksista sekä oman organisaation sisällä että laajemmin alueen asukkaista alkaen poliittisiin päättäjiin.

Jotta toiminta saataisiin vakiinnutettua päivittäiseen käyttöön ja osaksi viranomaisten vakiintuneita toimintakäytäntöjä, on siitä tarjottava riittävästi informaatioita, tuotava esille Ankkuri-toiminnan myötä saatavia hyötyjä ja korostettava toiminnan kustannustehokkuutta.

LISÄTIETOA ANKKURISTA julkaisusta "Ajoissa Ankkuriin":
<http://www.sosiaalikehitys.com/uploads/Ankkuritoiminta.pdf>.

LIITE 2: Yhteistoimintasopimus

Ankkuri-mallin mukaista toimintaa käynnistettäessä keskeisten toimijoiden on hyvä tehdä keskenään yhteistoimintasopimus, jossa määritetään ja sovitetaan ainakin seuraavat asiat:

1. Sopimuksen osapuolet

2. Sopimuksen tarkoitus

- Varhaisen puuttumisen moniammatillisen Ankkuri-tiimin kustannusten jako eri osapuolten kesken.

3. Ankkurin henkilöstöresurssit ja toiminnan koordinointi

- Sovitaan Ankkuri-tiimin henkilöstöresurssit (päätoimiset/osa-aikaiset). Ankkuri-tiimin kokoonpano voi vaihdella kuitenkin alueen tarpeiden ja mahdollisuuksien mukaan.
- Sovitaan johtosuhteista. Ankkuritiimin työntekijöillä on omat lähiesimiehet tiimityön tukena. (Tiimillä voi esimerkiksi olla yksi esimies, joka vastaa toiminnan ja talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä moniammatillisen esimiestiimin työskentelystä).
- Sovitaan mahdollisen ohjausryhmän toiminnasta (Esimerkiksi tekee seudullisen toiminnan kustannusjaon suunnittelu ja toimintakertomuksen sekä tarvittaessa esityksiä sopimuskomppaneille toiminnan kehittämiseksi.)

4. Ankkurin kustannukset

- Sovitaan Ankkuri-mallin käytöstä aiheutuvista kustannuksista. (Yleensä muodostuvat työntekijöiden palkka-kustannuksista, vuokrista ja toimintamäärärahoista sekä mahdollisista muista kustannuksista.)
- Määritetään toimintaan liittyvä taloussuunnittelu ja seuranta (Esimerkiksi taloussuunnitelman laadinta, sen käsittely ja hyväksyminen)

5. Kustannusten jako

- Sovitaan kustannusten keskinäisestä jaosta ja laskutuksesta. Seudullisessa toiminnassa sovitaan yhdessä kuntien keskinäisistä osuuksista, laskutusperusteista ja -aikataulusta. Laskutusperusteet voivat perustua suoritemääriin tai asukaslukuihin).

6. Tietojen anto ja salassapito

- Ankkuri-malliin liittyvä tarpeellisten tietojenvaihto tapahtuu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

7. Sopimuksen voimassaolo ja erimielisyyksien ratkaisupaikka

- Sovitaan sopimuksen voimassaoloajasta (toistaiseksi vai määräajaksi), sopimuksen siirtämisestä, päivittämisestä ja irtisanomisesta.

LIITE 3: Kanta-Hämeen Ankkuri-mallin palvelukuvaukset

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa

Lasten ja nuorten palveluiden palvelukuvaukset / Ankkuri

Tuotteet päivitetty vuoden 2013 tasolle

HÄMEENLINNAN KAUPUNKI
Hyvä arki asuu Hämeenlinnassa

LASTEN JA NUORTEN KASVUA TUKEVAT PALVELUT

Lasten ja nuorten varhaisen tuen palvelut

Ankkuri

Palvelun / tuotteen nimi	Ankkuriarviointi ja ensivaiheen tuki	Huomioita
Palvelun kohderyhmä	Poliisiin tai muuta kautta Ankkuritiimin tietoon tulleet, rikokseen syyllistyneet lapset ja nuoret sekä heidän vanhempansa tai muut läheisensä Rikokseen syyllistyneet lasten tai nuorten ryhmät ja heidän vanhempansa.	Toimii Hämeenlinnan, Hattulan sekä Janakkalan alueella.
Palvelun tarkoitus	Varhainen puuttuminen rikollisuuteen ja uusintarikosten ehkäisy Tapahtuneen rikoksen perusteellinen ja avoin selvittäminen tekijöiden ja perheen kanssa joko yksilötapaamisina tai ryhmämuotoisesti Nuorten rikoksista ja syrjäytymisestä yhteiskunnalle koituvien kustannusten vähentäminen ja ennaltaehkäisy	
Palvelun sisältö	<u>Yksilökäynnit:</u> Ilmoitus tulee ankkuritiimin käsittelyyn Tiimi arvioi tapauksen kiireellisyyden ja sopii ketkä ottavat sen hoitaakseen Työskentely lapsen ja perheen kanssa tapahtuu pääosin parityöskentelyinä <ul style="list-style-type: none"> • työpari kirjaa tapahtuman Ankkurin järjestelmään • otetaan yhteyttä perheeseen • järjestetään tapaaminen, jossa käydään läpi tapahtuma • tehdään arviointi lapsen, nuoren tai perheen tuen tarpeesta ja sovitaan työskentelyn tavoitteet • tarjotaan ensivaiheen tuki, neuvonta, keskustelu sekä palveluohjaus • sovitaan jatkotapaamiset ja arviointi Asiakas tai perhe käy tukikäynnillä tai Ankkuri	Kirje/puhelinsoitto Tapaamiset yleensä Ankkurissa, tarvittaessa kotikäynnit

	<p>tekee kotikäynnin perheeseen Palvelu sisältää 1-5 käyntikertaa, jonka jälkeen ohjataan lapsi tai perhe tarvittaessa muihin palveluihin Tarvittaessa sovitaan seurantakäynti 1-6 kuukauden päähän palvelun päättymisestä <u>Ryhmätapaamiset:</u> Ankkuriin tulee rikosilmoitus tai yhteydenotto rikosasiassa Kaikki osapuolet kutsutaan paikalle Järjestetään ryhmätapaaminen poliisilaitoksella tai muualla, esimerkiksi koululla Käydään läpi tapahtumien kulku, mahdolliset seuraukset, rikosoikeudellinen vastuu ja korvausasiat Tekijöitä puhutetaan ja ohjataan sopimaan asia ja tarvittaessa heidät ohjataan sovittelutoimistoon</p>	
<p>Palvelun hyödyt, asiakashyödyt</p>	<p>Lapsi ja perhe saavat nopeasti apua Toiminta ehkäisee ennalta uusintarikollisuutta Rikokseen on puututtu varhain ja nopeasti ja lapsille syntyy selkeä käsitys oikeasta ja väärästä Asia voidaan käsitellä avoimesti, monipuolisesti ja perusteellisesti yhdellä tapaamisella Ryhmätapaamisissa kaikki asianosaiset ovat samanaikaisesti paikalla ja käsittelytapa edistää yhteisvastuun syntymistä tapahtuneesta Vanhemmat saavat käsityksen tapahtuneesta ja oman lapsen osallisuudesta siihen Alkava rikoskierre voidaan katkaista Lapsen, nuori tai perhe saa nopean ohjauksen tarvittaessa jatkohoidon tai tuen piiriin</p>	<p>Voi olla riittävä apu perheelle</p>
<p>Resurssit</p>	<p>Ankkuritiimin poliisi, sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja, 50 % nuorisotyöntekijä Tiimin tilat poliisilaitoksella ICT-laitteet, Sharepoint-ohjelma Esitteet, lomakkeet, pelit, kortit ja muut työskentelyvälineet</p>	
<p>Laatukriteerit</p>	<p>Nopea tiedonkulku viranomaisten kesken Parityöskentelyllä turvataan moniammatillisuus</p>	

	Työskentelyn suunnitelmallisuus Työnohjaus ja ammattitaidon päivittäminen koulutuksella on järjestetty	
Palvelun onnistumisen arviointi	Yhteistyökumppaneiden palaute Rikostilastot, Ankkurin omat tilastot Asiakaspalaute	
Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset	Kustannus	
Hinta		

Palvelun / tuotteen nimi	Asiantuntijapalvelu	Huomioita
Palvelun kohderyhmä	Lasten ja nuorten kanssa työtä tekevät järjestöt, työntekijät, viranomaiset ja yksityiset henkilöt Hämeenlinnan seudulla Muut Ankkuritoiminnasta kiinnostuneet kunnat ja kaupungit	
Palvelun tarkoitus	Ankkuritoiminnassa kehittyneen moniammatillisen asiantuntemuksen jakaminen muille toimijoille	
Palvelun sisältö	Muut toimijat ottavat yhteyttä tiimiin jonkun ilmiön tai asian tiimoilta, joka liittyy esimerkiksi lasten ja nuorten rikolliseen käyttäytymiseen tai tiimiltä toivotaan yhteistyötä. Myös tiimin jäsen voi olla aloitteen tekijä asiassa. Tiimin jäsenet konsultoivat joko yksin tai ryhmänä Puhelimitse tapahtuvalle konsultaatiolle on varattu puhelinaika klo 10-11 arkipäivisin. Konsultaatio sisältää <ul style="list-style-type: none"> • tiedotusta ja neuvontaa • Ankkuritiimin toiminnan esittelyä • asiantuntijaluentoja verkostotyötä ja koulutusta 	
Palvelun hyödyt, asiakashyödyt	Moniammatillisen ja monipuolisen informaation jakaminen yhteistyökumppaneille Konsultoivat tahot saavat helposti ja nopeasti tukea pulmatilanteisiin	
Resurssit	Ankkuritiimi	
Laatukriteerit	Joku tiimin jäsenistä on aina tavoitettavissa arkipäivisin virka-aikaan tai puhelinaikana	
Palvelun onnistumisen	Yhteistyökumppaneiden palaute	

arviointi		
Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset	Kustannus	
Hinta		

Palvelun / tuotteen nimi	Lähisuhdeväkivaltatyö	Huomioita
Palvelun kohderyhmä	Uhrit ja tekijät perheineen, etusijalla lapsiperheet	
Palvelun tarkoitus	Katkaista väkivallan kierre perheessä. Auttaa, tukea, ohjata ja neuvoa asiakasta sekä arvioida lastensuojelun tarve. Sitouttaa uhri ja tekijät tarvittavaan jatkohoitoon.	
Palvelun sisältö	Asia tulee vireille sosiaalipäivystyksestä, rikosilmoituksen, poliisin tai hätäkeskuksen tekemän lastensuojeluilmoituksen tai etsivän työn avulla (poliisin vuorokausiraportit ja hätäkeskuksen tiedot) Psykiatrinen sairaanhoitaja tai sosiaalityöntekijä ottaa yhteyttä sekä uhriin että tekijään 1 – 14 vuorokauden aikana - soitto kotiin tai kutsukirje, tietoa väkivallasta (suullinen tai kirjallinen informaatio) ja tarjolla olevasta avusta Sovitaan käynti joko poliisilaitokselle tai kotiin Käynnistetään parityönä työskentely ja yksilötapaamiset Ankkurissa Pääsääntöisesti uhri ja tekijä tavataan ensimmäisellä kerralla yhdessä Jatkotyöskentely tarvittaessa erikseen Lasta tavataan yleensä kotikäynneillä Seuranta tehdään käyntien lisäksi puhelimitse uhrien turvallisuuden varmistamiseksi Yhteistapaaminen lopuksi perheen kanssa ja jatkon arviointi Työn päättäminen tai ohjaaminen muualle jatkohoitoon Seurantakäynti 3-6 kk päähän	Ensiyhteydenotto puhelimitse tai henkilökohtainen tapaaminen poliisilaitoksella Perheissä, joissa ei ole alaikäisiä lapsia, työskennellään vain ajan sallimissa puitteissa Käyntejä minimissään yksi, enintään kymmenen
Palvelun hyödyt, asiakashyödyt	Osapuolet saavat nopeasti tarvitsemansa avun, tuen ja neuvonnan Perheen elämänlaatu paranee ja raskaampien	

	ja kalliimpien palveluiden tarve vähenee Perhe saa monipuolista informaatiota väkivallasta ja tarjolla olevista hoitovaihtoehdoista Seuranta luo asiakkaalle turvallisuutta	
Resurssit	Tila poliisilaitoksella Ankkuritiimin psykiatrinen sairaanhoitaja ja sosiaalityöntekijä Tarvittaessa poliisi Esitteet, lomakkeet, pelit, kortit ja muut työskentelyvälineet.	
Laatukriteerit	Työparityöskentely ja moniammatillisuus Nopea yhteydenotto Työskentelyn aikana riittävän tiivis yhteydenpito asiakkaisiin Lähisuhdeväkivaltatyöhön perehtynyt henkilöstö Jatkotyöskentelyn varmistaminen ja seuranta Kaikki osapuolet tulevat kuulluiksi	Kirjaus Efficaan
Palvelun onnistumisen arviointi	Uudelleen uhriutumisen ehkäisy Väkivallan kierteen katkaisu Perheväkivaltatilastot Asiakaspalautteet seurannan yhteydessä	Ei uutta asiakkuutta Ankkurissa tai lastensuojelussa väkivallan vuoksi
Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset	Kustannus	
Hinta		

Palvelun / tuotteen nimi	Ankkurikahvit	Huomioita
Palvelun kohderyhmä	Lasten ja nuorten parissa työskentelevät tahot Hämeenlinnassa Hattulassa ja Janakkalassa	
Palvelun tarkoitus	Verkostoyhteistyö lasten ja nuorten hyväksi Ajankohtaisen tiedon jakaminen lasten ja nuorten kanssa työskenteleville yhteistyökumppaneille	
Palvelun sisältö	Syksyisin laaditaan kutsut edellä mainituille tahoille koko seuraavaksi vuodeksi Tavataan yhteistyökumppanit joka kuukauden ensimmäinen keskiviikko kahvittelun, tiedon jakamisen sekä tapahtumien yms. suunnittelun merkeissä	
Palvelun hyödyt, asiakashyödyt	Lasten ja nuorten kanssa työskentelevät toimijat ja yhteistyökumppanit tapaavat	

	toisensa, keskustelevat ajankohtaisista aiheista ja tulevat tutuiksi toisilleen Tiedonvälitys eri osapuolten välillä paranee ja yhteistyö helpottuu Yhteinen suunnittelu mahdollistuu jolloin vältetään päällekkäisyyksiä ja säästetään aikaa	
Resurssit	Ankkuritiimin työntekijöiden työaika 1 tunti kuukaudessa Kahvit ja muut tarjottavat	
Laatukriteerit	Tilaisuus säilyttää vetovoimansa; osallistujien määrä pysyy korkeana Verkosto edustaa monia ammattiryhmiä Tilaisuudessa on mahdollisuus henkilökohtaiseen konsultaatioon salassapitosäännökset huomioiden Välitetään ajankohtaista ja luotettavaa tietoa Nopea asioihin tarttuminen	
Palvelun onnistumisen arviointi	Osallistujamäärä Eri ammattiryhmien edustus osallistujien joukossa Sovitut toimenpiteet ja niiden toteutuminen Tiedotettujen asioiden määrä	
Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset	Kustannus	
Hinta		

Palvelun / tuotteen nimi	Kesäloma Express , päivitetty 28.8.2013	Huomioita
Palvelun kohderyhmä	Kesälomille ”kirmaavat” lapset ja nuoret.	
Palvelun tarkoitus	Järjestää lapsille ja nuorille maksuton päihteetön tapahtuma Houkutella nuoret päättäjäispäivänä yhteen paikkaan pois uimarannoilta, lähiöistä ja puistoista Vähentää päättäjäispäivänä lasten ja nuorten päihteiden käyttöä, ennaltaehkäistä tapaturmia ja lisätä lasten ja nuorten turvallisuutta	.
Palvelun sisältö	Tapahtuma on humalaton ja hauska, valtakunnallisestikin tunnettu, nuorille suunnattu pienoisfestivaali, joka järjestetään joka vuosi Linnanpuistossa. Tapahtuma on maksuton ja edellyttää osallistujilta päihteettömyyttä. Se järjestetään yhdessä useiden eri lasten ja nuorten kanssa	Järjestetty vuodesta 2005

	toimivien tahojen kanssa. Linnanpuistossa nuorille on erilaisia aktiviteetteja, syötävää ja musiikkia.	
Palvelun hyödyt, asiakashyödyt	Ennaltaehkäisee päättäjäispäivänä nuorten päihteiden käyttöä ja siihen liittyvää häiriökäyttäytymistä. Pahoinpitelyt, vahingonteot ja ilkivalta sekä niistä aiheutuvat kustannukset koulujen päättyessä vähenevät Lasten ja nuorten turvallisuus paranee Terveystieteiden, sosiaalihuollon sekä poliisin palvelut ovat saatavilla heti tapahtumassa Ongelmatilanteet voidaan hoitaa heti	
Resurssit	Koko tiimi	
Laatukriteerit	Tapahtuma pysyy päihteettömänä ja turvallisena Tilaisuus säilyttää vetovoimansa ja lapset ja nuoret osallistuvat siihen edelleen aktiivisesti	
Palvelun onnistumisen arviointi	Osallistujamäärä	Noin 4500 kävijää / vuosi
Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset	Kustannus	
Hinta	20000 €	

Palvelun / tuotteen nimi	Kenttävalvonta , päivitetty 28.8.2013	Huomioita
Palvelun kohderyhmä	Hämeenlinnalaiset lapset ja nuoret	
Palvelun tarkoitus	Jalkautumalla kehitysympäristöihin ehkäistä lasten ja nuorten rikollista käyttäytymistä ja päihteiden käyttöä sekä tukea päihteetöntä vapaa-ajan viettoa	
Palvelun sisältö	Toiminnan suunnittelu ja ajankohdista päättäminen Kentällä nuorten parissa tehtävä työ <ul style="list-style-type: none"> • Puuttuminen nuorten päihteidenkäyttöön kadulla, tapahtumissa jne. • erilaisten ilmiöiden (häiriökäyttäytyminen, vahingonteot, jengiytyminen, tiettyjen päihteiden käyttäminen) seuraaminen, varhainen puuttuminen ja ennalta estäminen • ongelma-alueiden kartoittaminen 	

	<ul style="list-style-type: none"> • vuorovaikutus nuorten kanssa ja puhuttaminen tarvittaessa • tarpeelliset yhteydenotot mm. poliisiin ja vanhempiin • rikos- ja ls-ilmoitusten tekeminen tarvittaessa 	
Palvelun hyödyt, asiakashyödyt	<p>Myönteinen vaikutus lasten ja nuorten hyvinvointiin ja terveyteen</p> <p>Lasten ja nuorten turvallisuuden paraneminen</p> <p>Tapaturmien ja rikosten ennaltaehkäisy</p> <p>Päihteiden käytön väheneminen</p> <p>Ilkivallan väheneminen</p> <p>Eri toimijoiden välisen yhteistyön helpottuminen</p>	
Resurssit	<p>Ankkuri-tiimin osatyöpanos</p> <ul style="list-style-type: none"> • poliisi • sosiaalityöntekijä • psykiatrinen sairaanhoitaja • nuorisotyöntekijä <p>Ulkoinen tunniste+ suojavaate → Ankkuritakit</p>	<p>Noin 2 vkl syksyisin ja keväisin</p> <p>pe-la illat 18-02</p>
Laatukriteerit	<p>Keskeiset/ erityiset laatuvaatimukset</p> <p>Hyvät vuorovaikutustaidot</p> <p>Muut kuten muissakin Ankkuripalveluissa</p>	
Palvelun onnistumisen arviointi	<p>Nuoret ottavat työntekijät myönteisesti vastaan</p> <p>Asiakaspalaute</p> <p>Vahingontekojen ja rikosten määrä</p> <p>Päihteiden käytön väheneminen</p>	
Palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset	Kustannus	
Hinta		

LIITE 4: Ankkuri-mallin yhteensovittaminen muiden sisäisen turvallisuuden ohjelman mallien kanssa

Paikallisesti Ankkuri-mallin käyttöönottoa suunniteltaessa tai nykyisiä rakenteita kehitettäessä on tarkoituksenmukaista arvioida toimintaa laajemmin, jotta päällekkäisiltä toiminnoilta vältytään ja toisaalta varmistetaan viranomaistoiminnan kattavuus, esimerkiksi perheväkivallan estämiseksi. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa (SM, 2012 a) on päätetty esimerkiksi MARAK-mallin levittämisestä koko maan tasolle pilotoinnin tulosten perusteella ja Tie selväksi -mallin mukaisen päihdetilannetta koskevan kartoituksen tarjoamisesta terveys- tai sosiaaliviranomaisen kanssa alle 25-vuotiaille rattijuopumuksesta kiinnijäneille. Ohessa kuvataan näitä malleja.

MARAK (moniammatillinen riskinarviointikokous):

MARAK-riskinarviointimenetelmän tarkoituksena on auttaa vakavaa parisuhdeväkivaltaa kokeneita sekä väkivallan uhan alla eläviä henkilöitä moniammatillisen MARAK-työryhmän avulla. Tavoitteena on auttaa uhria, parantaa hänen turvallisuuttaan ja vähentää vakavia parisuhdeväkivaltatapauksia sekä niiden seurauksia. Kun poliisi (rikostutkija) tai muu toimija saa tiedon perheväkivallasta, hän täyttää uhrin kanssa riskinarviointi-lomakkeen. Jos lomakkeen perusteella väkivallan uusiutumisen riski on kohonnut, tapaus lähetetään uhrin suostumuksella MARAK-työryhmään. Työryhmässä on edustajia mm. sosiaali- ja terveyspalveluista, poliisista, järjestöistä sekä muista palveluja tarjoavista tahoista. MARAK-ryhmä tekee riskinarviointin perusteella toimenpidesuunnitelman uhrille tarjottavista palveluista, jotka parantavat uhrin turvallisuutta ja tukevat selviytymistä. Hallinnonalat ja muut toimijat toteuttavat suunnitelmaa koordinoitusti.

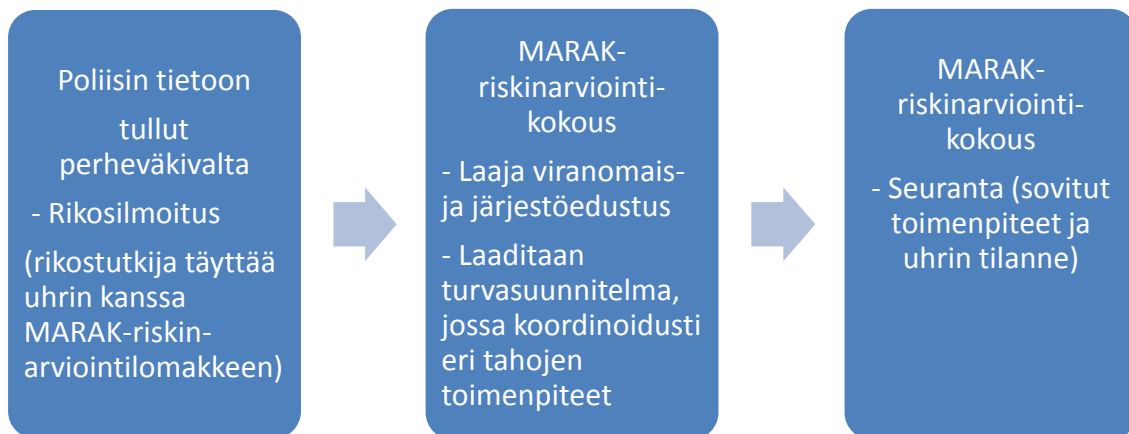
Eri ministeriöiden (SM, STM, OM) yhteisrahoituksella Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) käynnisti vuonna 2010 pilotin, jossa kolmelle paikkakunnalle Ouluun, Helsinkiin ja Päijät-Hämeen poliisilaitoksen alueelle perustettiin moniammatilliset MARAK-työryhmät. Koulutuksen jälkeen työryhmät aloittivat työskentelyn käsittelemällä kokouksissaan riskiarviointin kautta sinne ohjattuja asiakastapauksia. Vuoden aikana MARAK-työryhmissä käsiteltiin yhteensä 45 perheväkivaltatapausta. Yli 80 %:lla tapauksista ei tullut poliisille uusia väkivalta-ilmoituksia puolen vuoden sisällä MARAK-työryhmän käsittelyn jälkeen. Vuoden kestäneen pilotin perusteella arvioitiin, että MARAK-menetelmä on hyvä keino tunnistaa toistuvat vakavan väkivallan uhrit ja heidän turvallisuustilannettaan voidaan parantaa. (SM, 2012 a)

MARAK-pilotti päättyi 30.9.2011. Toimintaa jatkettiin tämän jälkeen eri ministeriöiden (SM, STM, OM) yhteisrahoituksella Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttamana kaksivuotisena hankkeena aiemman kolmen

paikkakunnan lisäksi viidellä uudella paikkakunnalla. Näitä olivat Joensuu, Jyväskylä, Lappeenranta, Vantaa ja Vaasa. Kaksivuotinen MARAK-hanke päättyy keväällä 2014, jonka jälkeen käynnistyy valtakunnallistaminen. Tarkoituksena on, että MARAK-riskiarviointimalli otetaan käyttöön kaikkialla Suomessa lähivuosina. (SM, 2012 a)

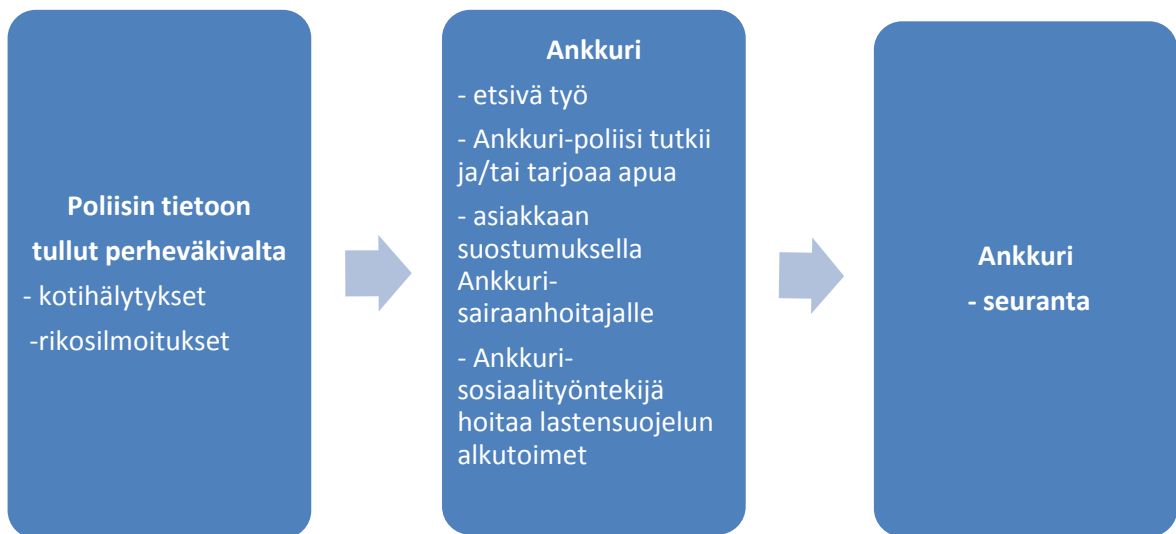
Ankkuri-mallin ja MARAK-mallin yhteensovittaminen poliisilaitoksella

MARAK-työryhmän käsittelyyn voi tulla tapauksia kaikkien työryhmässä toimivien tahojen (esimerkiksi turvakotien tai sosiaali- ja terveystoimen) kautta. Kun poliisille tulee tieto perheväkivallasta ja asiasta tehdään rikosilmoitus, poliisi kutsuu asianomistajan eli uhrin kuulusteluun. Kuulustelun yhteydessä rikostutkija täyttää uhrin kanssa yhdessä MARAK-riskinarviointilomakkeen. Jos vakavan väkivallan uusiutumisriski on kohonnut, tapaus lähetetään uhrin suostumuksella MARAK-riskinarviointikokoukseen uhrin turvallisuuden parantamiseksi ja auttamiseksi. MARAK-työryhmän kautta asiakas pääsee kattavien tukipalveluiden piiriin työryhmän laajan viranomais- ja järjestöedustuksen ansiosta. Poliisiin lisäksi myös muut työryhmässä mukana olevat tahot täyttävät uhrin kanssa riskinarviointi-lomakkeita ja lähettävät tapauksia MARAK-työryhmän käsiteltäväksi.

Kaavio 1. Perheväkivallan käsittely poliisilaitoksella MARAK-mallissa

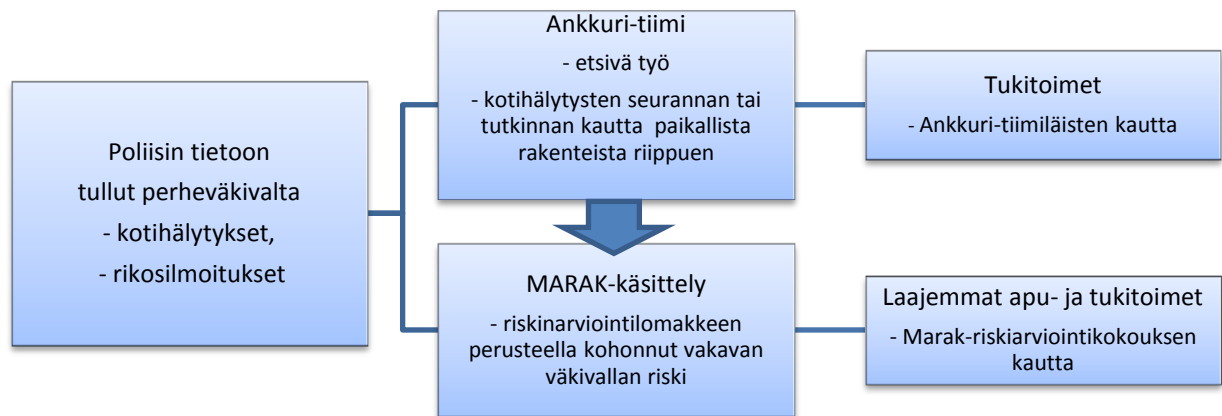
Ankkuri-mallissa poliisin tietoon tullut perheväkivalta tulee edellä mainitun lisäksi myös etsivä työn kautta. Poliisilaitoksen tutkinnanjärjestelyistä riippuen joko rikostutkija tai Ankkuri-poliisi suorittaa esitutkinnan. Samalla uhrille tarjotaan Ankkuri-tiimin palveluita, jotka eivät kuitenkaan ole niin laaja-alaisia kuin MARAK-työryhmän käytössä olevat palvelut. Ankkuri-tiimin palvelut ovat kuitenkin usein varsin nopeasti saatavilla.

Kaavio 2. Perheväkivallan käsittely poliisilaitoksella Ankkuri-mallissa

Parhaimmillaan Ankkuri- ja MARAK-malli täydentävät toisiaan ja toimivat rinnakkain poliisin tietoon tulleen perheväkivallan osalta. Niiden yhteensovittaminen merkitsee kokonaisvaltaista perheväkivaltaan puuttumista poliisissa. Ankkuri-mallin kautta tähdätään moniviranomaisyhteistyössä varhaiseen puuttumiseen ja piilossa olevien tapausten paljastamiseen (ks. tarkemmin toiminnan kuvaus edellä). Kun taas MARAK-mallin kohderyhmänä ovat tapaukset, joissa on riskinarvioinnin perusteella vakavan parisuhdeväkivallan uusiutumisen riski.

Käytännössä yhteensovittaminen voi paikallisesti tapahtua esimerkiksi siten, että kaikki poliisin tietoon tulevat perheväkivaltatapaukset ohjataan Ankkuri-tiimiläisten palveluiden piiriin. Joissakin Ankkuri-poliisi jopa tutkii tapaukset. Tapaukset, joissa on Ankkuri-tiimin suorittaman puheeksioton ja riskinarviointilomakkeen perusteella kohonnut vakavan parisuhdeväkivallan uusiutumisen riski, jatkavat laajemman MARAK-työryhmän käsiteltäväksi. Tapaukset, joissa ei ole riskinarvioinnin perusteella kohonnutta vakavan parisuhdeväkivallan riskiä, käsitellään suppeammassa moniammatillisessa Ankkuri-tiimissä ja kohonneen riskin tapaukset ohjattaisiin laajapohjaisen moniammatillisen MARAK-työryhmän käsiteltäväksi. Kohonneen riskin tapauksissakin Ankkuri-tiimi hoitaisi nopeasti asian alkuvaiheen toimet ennen myöhemmin järjestettävää MARAK-kokousta. Ankkuri-tiimin jäsenet voisivat myös olla mukana myös MARAK-työskentelyssä. Keskeistä on kuitenkin paikallisesti arvioida ja tarvittaessa järjestää toimivat ja kattavat käytännöt perheväkivallan torjumiseksi, uhrien auttamiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi.

Kaavio 3. Ankkuri- ja MARAK-mallien yhteensovittaminen perheväkivaltatapauksien käsittelyssä poliisilaitoksella

Lisätietoa MARAK-mallista http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/menetelmat/marak.

TIE SELVÄKSI -malli

Tie selväksi -hanke kytkeytyy vuonna 2007 neljän ministerin (LVM, OM, SM ja STM) sopimaan hallituksen liikenneturvallisuuspakettiin, jossa etsittiin ratkaisuja liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Hankkeeseen osallistuivat pilottikuntina Hämeenlinna, Savonlinna, Jyväskylä, Rovaniemi sekä Helsingin itäinen poliisipiiri. Kukin kunta organisoi päihdekeskustelun käytännön toteuttamisen omalla tavallaan, mutta toimintamallin yleiset periaatteet ja päihdekeskustelun sisältö päätettiin yhdessä. Keskeistä mallissa on saada rattijuopumuksesta epäilty sosiaali- ja/tai terveydenhuollon järjestämään päihdekeskusteluun, jossa käsitellään rattijuopumuksen taustalla mahdollisesti vaikuttavia päihde-, mielenterveys- tai sosiaalisia ongelmia. Tavoitteena oli, että henkilö havahtuisi pohtimaan omaa käyttäytymistään sekä päihteidenkäytön että päihtyneenä ajamisen suhteen.

"Tie selväksi"-mallissa poliisi ottaa rattijuopumuksesta kiinnijääneiden kuulustelun yhteydessä puheeksi alkoholin aiheuttamat liikennesuhteet ja kertoo mahdollisuudesta osallistua päihdekeskusteluun. Toimintamallissa on kaksi keskeistä periaatetta. Matalan kynnyksen periaate tarkoittaa mahdollisimman helppoa päihdekeskusteluun menoa. Toimintamallin lähtökohtana on, että viranomaiset koordinoivat ajanvarauksen ja yhteydenoton asiakkaan puolesta. Nopean puuttumisen periaate puolestaan tarkoittaa konkreettisesti avun tarjoamista jo kuulustelutilanteessa. Ajanvaraus sekä varsinainen päihdekeskustelu järjestetään mahdollisimman pian. (SM, 2012 b).

Sosiaalihuollon järjestämässä päihdekeskustelussa käsitellään henkilön elämäntilannetta, päihdehoitohistoriaa ja päihteiden käyttöä tai mahdollista riippuvuutta. Alaikäisten kohdalla lastensuojelu on ensisijainen toimenpide. Jos nuori on sosiaalitoimen, lastensuojelun tai muun tahon asiakkaana, asian käsittely siirtyy sinne. Mikäli kyseessä on alle 18-vuotias henkilö, tapaa poliisipiirin sosiaalityöntekijä. Mikäli asiasta tehdään lastensuojeluilmoitus, asia siirtyy kaupungin lastensuojeluun. Päihdehoito ja -riippuvuuden seuranta järjestetään vallitsevan käytännön mukaisesti tai kokeiluluonteisesti kunnassa sovitun mallin mukaisesti. Henkilön ilmoittaessa halukkuutensa hakeutua päihdehoitoon tai muihin palveluihin, päihdekeskustelun järjestänyt työntekijä auttaa asiakasta hoitoon hakeutumisessa. (Tie selväksi-esite, 2011).

"Tie selväksi"-mallin voi kytkeä myös Ankkuri-tiimin toimintaan. Pilotoinnin aikanakin kukin kunta organisoii päihdekeskustelun käytännön toteuttamisen omalla tavallaan. Tieto päihdekeskusteluun haluavasta asiakkaasta voi kulkea poliisilaitokselta sosiaali- ja terveydenhuoltoon usealla tavalla, joka sovitaan paikallisesti. Nuoren tapaaminen voidaan järjestää esimerkiksi Ankkuri-tiimin toimesta hänen huoltajan kanssa. Tiedon voi välittää paikallisesti sovitun mallin mukaan poliisilaitoksen sosiaalityöntekijä, nuorten tekemiin rikoksiin keskittynyt ryhmä tai Ankkuri-tiimi, poliisi, tutkintasihteeri tai asiakas itse.

Toimenpide-esitykset Tie selväksi -toimintamallin valtakunnallisesta toimeenpanosta on sisällytetty valtioneuvoston periaatepäätöksiin sisäisen turvallisuuden ohjelmasta ja tieliikenteen turvallisuudesta. Toimintamallin toimeenpano on myös mukana aluehallintovirastojen alueellisissa sisäisen turvallisuuden toimintasuunnitelmissa. Sisäisen turvallisuuden ministeriryhmän päätös oli, että toimintamallin käyttöönotto rajataan alle 25-vuotiaisiin nuoriin. Kokeiluhankkeessa hyviä tuloksia saatiin erityisesti nuorten kohdalla.

Lähteet

Ellonen, N. & Kääriäinen, J. & Salmi, V. & Sariola, H. 2008. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset. OPTL:n tutkimustiedonantoja 87. Poliisiammattikorkean raportteja 71/2008. Helsinki.

[http://www.poliisi.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/files/lapsiuhritutkimus_raportti/\\$file/lapsiuhritutkimus_raportti.pdf](http://www.poliisi.fi/poliisi/poliisioppilaitos/home.nsf/files/lapsiuhritutkimus_raportti/$file/lapsiuhritutkimus_raportti.pdf). 13.9.2013.

Elonheimo, H. 2010. Nuorisorikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu. Turun yliopisto, väistökirja.

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/59505/AnnalesC299Elonheimo.pdf?sequence=1>. 18.9.2013.

Heinonen, H., Väisänen, M., & Hipp, T. 2012. Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät? Lastensuojelun keskusliitto ja Terveiden ja Hyvinvoinnin laitos.

http://www.lskl.fi/files/1518/Miten_lastensuojelun_kustannukset_kertyvat.pdf. 5.9.2013

Heiskanen, M. & Piispa, M. 2002. Väkivallan kustannukset kunnassa. Viranomaisten arviointiin perustuva tapaustutkimus naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja sen kustannuksista Hämeenlinnassa vuonna 2001. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2002:6. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. <http://pre20031103.stm.fi/suomi/tao/julkaisut/vakivalta/raportti2002.pdf>. 13.9.2013

Hinkkanen, V. 2013. Rikollisuuden kustannukset. Teoksessa Rikollisuustilanne 2012 – rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 264.

Hujanen, T., Kapiainen, S., Tuominen, U. & Pekurinen M. 2008. Terveystuhojen yksikkökustannukset Suomessa vuonna 2006. Stakes, Työpapereita 3/2008.

Kallio-Savela, M., Sjöholm, K. & Selkee, J. 2013. Nuorisotakuu – uusi tapa toimia. Kunnille suunnatun kyselyn tuloksia. Suomen Kuntaliitto.

Kinnunen, R., Lidman, J., Kaakinen, J. & Sosiaalikehitys Oy. Ajoissa Ankkuriin, Varhaista puuttumista nuorisorikollisuuteen ja lähisuhdeväkivaltaan. 2012. Hämeenlinna: Offset-Kolmio Paino Oy.

<http://www.sosiaalikehitys.com/uploads/Ankkuritoiminta.pdf>. 23.8.2013.

Krug, E. G., Dahlberg, L. L., Mercy, J. A., Zwi, B. A., & Lozano, R. 2005. Väkivalta ja terveys maailmassa – WHO:n raportti. Jyväskylä.

http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/world_report/full_fi.pdf.
18.9.2013.

Leinonen, T. 2012. Nuorten koulutuksen keskeyttäminen ja sen hinta. Sosiaalikehitys Oy, ESR-rahoitteinen Opit käyttöön-hanke.
http://www.sosiaalikehitys.com/uploads/Nuorten_syrjaytymisen_kustannukset.pdf. 16.9.2013.

Marttunen, M. & Salmi, V. 2009. Nuorisoriikollisuus. Teoksessa Rikollisuustilanne 2008. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 247.

Myrskylä, P. 2012. Hukassa - keitä ovat syrjäytyneet nuoret? EVA-analyysi No. 19, 1.2.2012. <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf>. 16.9.2013.

Nilsson, I. & Wadeskog, A. 2008. Det är bättre att stämma i bäcken än i ån - att värdera de ekonomiska effekterna av tidiga och samordnade insatser kring barn och unga. Tukholma: SEE AB. http://utanforskapetspris.se/wp-content/uploads/2012/03/B%C3%A4ttre-att-st%C3%A4mma-i-b%C3%A4cken_hela.pdf. 16.9.2013

Nuorisolaki. 27.1.2006/72. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>. 16.9.2013.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Lappi-Seppälä, T. & Niemi, H. 2013. Lapsiin ja varhaisnuoriin kohdistuvat seksuaalirikokset. <http://www.optula.om.fi/Satellite?blobtable=MungoBlobs&blobcol=urldata&SSURlappertype=BlobServer&SSURlcontainer=Default&SSURlsession=false&blobkey=id&blobheadervalue1=inline;filename=Rikollisuuskehitys.pdf&SSURlsscontext=SatelliteServer&blobwhere=1371066505775&blobheadername1=Content-Disposition&ssbinary=true&blobheader=application/pdf>. 13.9.2013.

Paakkonen, T. 2012. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujärjestelmä vaikeahoitoisuuden näkökulmasta. Itä-Suomen Yliopisto, Terveystieteiden laitos. Kuopio: Kopijyvä. http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0660-1/urn_isbn_978-952-61-0660-1.pdf. 16.9.2013.

Pinheiro, P. S. 2006. World report on violence against children. Yhdistyneet Kansakunnat.

Rasmussen, I., Strøm, S., Sverdrup, S., Vennemo, H. 2012. Samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner. Vista Analyse, Justis- og beredskapsdepartementetiltta toimeksi saaneena. Rapport 2012/41.

<http://www.regjeringen.no/upload/JD/Ingressbilder/Rapporter/voldsmaling2012.pdf>.
13.9.2013.

Rikollisuustilanne 2012, rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia, 264. 2013. Helsinki: Hakapaino Oy.

Salmi, V. 2013. Rikollisuuden piirteitä - Nuorisoriikollisuus. Teoksessa Rikollisuustilanne 2012 - rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 264.

Sariola, M. 2012. Kuritusväkivaltaa koskevat asenteet ja lapsiin kohdistuvan väkivallan kehitystrendejä Suomessa – Lastensuojelun Keskusliiton Taloustutkimuksella teettämän kyselyn tulokset.
http://www.alalyolasta.fi/files/1335/LSKL_Kuritusvakivaltaa_koskevat_asenteet_ja_lapsiin_kohdistuvan_vakivallan_kehitystrendejä_Suomessa.pdf. 12.9.2013.

Sisäasiainministeriö, perheväkivaltaohjaustyöryhmä. Poliisitoiminnan yhteydessä kohdattava perheväkivalta. Poliisiosaston julkaisu 6/2001. Sisäasiainministeriö. 2012 a. Sisäisen turvallisuuden ohjelma

Sisäasiainministeriö. 2012 b. Tie turvallisempaan huomiseen – sisäisen turvallisuuden ohjelman hyvät käytännöt. SM:n julkaisuja 29/2012.

Sosiaali- ja terveysministeriö. Kananoja, A. 2013. Toimiva lastensuojelu – selvitysryhmän loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:19. Helsinki.
http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=6511574&name=DLFE-26809.pdf. 5.9.2013.

Stakes 2002. Stakes oppaita 51. Kouluterveydenhuolto 2002. Opas kouluterveydenhuollolle, peruskouluille ja kunnille. Sosiaali- ja terveysministeriö, Stakes. Helsinki.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/104361/Oppaita51_2002.pdf?sequence=1. 16.9.2013.

Toikka, J. & Venetmäki, A-K. 2013 Ankkuri tarttuu, Ankkurin piiriin ohjautuvien nuorten perhetaustojen kartoittaminen. Sosiaalialan koulutusohjelma, Hämeen ammattikorkeakoulu.
http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/59402/Toikka_Jutta_ja_Venetmaki_Anna-Kaisa.pdf?sequence=1. 16.9.2013.

Tilastokeskus. Perheväkivalta 1997–2005. 4.4.2006. Tilastotietoa / Tilastojulkistukset.

Tilastokeskus. Poliisin tietoon tullut, rikoksena ilmoitettu, perheväkivalta asianomistajan iän mukaan 2006–2011. 17.2.2012. Tilastotietoa / Tietokantataulukot.

Tilastokeskus. 2013a. Väestötilastot. Tilastotietoa, 25.3.2013.
http://stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html#bruttokansantuote. 25.9.2013.

Tilastokeskus. 2013b. Poliisin tietoon tullut rikollisuus 2012.
2.4.2013. Tilastotietoa / Tilastojulkistukset. Helsinki.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2012. Lasten ja nuorten hyvinvointi, kansallinen syntymäkohortti 1987-tutkimusaineiston valossa. Raportti 52/2012. Helsinki.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2012. Lastensuojelu 2011. Tilastoraportti 26/2012, 27.11.2012.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90891/Tr26_12.pdf?sequence=5.
5.9.2013.

Valtiontalouden tarkastusvirasto. 2007. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Valtiontalouden tarkastusviraston toiminnantarkastuskertomus 146/2007.
http://www.vtv.fi/files/113/1462007_Nuorten_syrjaytymisen_ehkaisy_NETTI.pdf.
13.9.2013.

Sisäinen turvallisuus
30/2013

Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä

SM:n julkaisusarjan teemat ovat:

Hallinto

Sisäinen turvallisuus

Maahanmuutto

Yhdenvertaisuus

Keskustelualoitteet

Julkaisujen verkkosivut:

www.intermin.fi/julkaisut

Tilaukset:

Sisäasiainministeriö
PL 26, 00023 Valtioneuvosto

ISSN 1236-2840

ISBN 978-952-491-885-5 (nid.)

ISBN 978-952-491-886-2 (PDF)